

Observatori de Fundacions I Papers de recerca

Les fundacions a Catalunya, un sector econòmic III

**Dades i paràmetres
2016-2022**

Coordinadora
Catalana de Fundacions

Amb el suport de:

Amb la col·laboració de:

Generalitat de Catalunya
**Departament de Justícia
i Qualitat Democràtica**

© Coordinadora Catalana de Fundacions

Aquest paper ha estat elaborat per l'Observatori de Fundacions (OdF) i és propietat intel·lectual de la Coordinadora Catalana de Fundacions.

No es permet la reproducció total o parcial d'aquest document, ni el seu tractament informàtic, ni la seva transmissió en qualsevol forma o per qualsevol mitjà, ja sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per registre o altres mètodes, sense permís del titular del Copyright.

Edició: Juliol 2025

Resum executiu

El sector fundacional català, integrat per més de 2.000 entitats actives, representa una força econòmica i social de primer ordre al país. Durant el període 2016-2022, les fundacions han generat un valor afegit brut de 4.200 milions d'euros, amb un creixement acumulat del 43,3 % que duplica el ritme de creixement de l'economia catalana (21 %). Aquesta aportació suposa l'1,7 % del VAB total de Catalunya.

En termes d'ocupació, el sector ha creat més de 100.000 llocs de treball directes, cosa que representa el 2,8 % de l'ocupació total a Catalunya, amb un increment del 33,4 % des del 2016. A aquesta xifra cal sumar-hi la contribució de més de 45.000 persones voluntàries que col·laboren amb les fundacions.

L'impacte social és igualment remarcable: l'any 2022 les fundacions van prestar 42,3 milions de serveis a persones beneficiàries, equivalent a 5,5 serveis per habitant. Els àmbits d'actuació comprenen principalment la cultura (49 %), l'acció social (39 %), l'educació (8 %) i la recerca científica (4 %). Els ingressos totals del sector van assolir els 6.198 milions d'euros el 2022, amb un 70 % provinent de la prestació de serveis i un 30 % de subvencions i donacions.

Aquest informe representa un exercici de transparència i rendició de comptes per part del sector fundacional català, que fa públiques les seves dades econòmiques i d'impacte social i les posa a disposició de la ciutadania. Pràctiques com la publicació dels comptes i estats financers prèviament auditats aspiren a enfortir la confiança social en les fundacions i a consolidar el seu paper com a pilar essencial de la societat civil catalana.

Resumen ejecutivo

El sector fundacional catalán, integrado por más de 2.000 entidades activas, representa una fuerza económica y social de primer orden en el país. Durante el período 2016-2022, las fundaciones han generado un valor añadido bruto de 4.200 millones de euros, con un crecimiento acumulado del 43,3 % que duplica el ritmo de crecimiento de la economía catalana (21 %). Esta aportación supone el 1,7 % del VAB total de Cataluña.

En términos de empleo, el sector ha creado más de 100.000 puestos de trabajo directos, representando el 2,8 % del empleo total en Cataluña, con un incremento del 33,4 % desde 2016. A esta cifra hay que sumarle la contribución de más de 45.000 personas voluntarias que colaboran con las fundaciones.

El impacto social es igualmente notable: en el año 2022 las fundaciones prestaron 42,3 millones de servicios a personas beneficiarias, equivalente a 5,5 servicios por habitante. Los ámbitos de actuación abarcan principalmente la cultura (49 %), la acción social (39 %), la educación (8 %) y la investigación científica (4 %). Los ingresos totales del sector alcanzaron los 6.198 millones de euros en 2022, con un 70 % procedente de la prestación de servicios y un 30 % de subvenciones y donaciones.

Este informe representa un ejercicio de transparencia y rendición de cuentas por parte del sector fundacional catalán, que hace públicos sus datos económicos y de impacto social y los pone a disposición de la ciudadanía. Prácticas como la publicación de las cuentas y los estados financieros previamente auditados aspiran a fortalecer la confianza social en las fundaciones y a consolidar su papel como pilar esencial de la sociedad civil catalana.

Índex

1. Introducció	4
2. Metodologia	5
3. Perfil del sector fundacional a Catalunya	7
3.1. Univers i representació de les dades presentades	7
3.2. Volum i antiguitat	8
3.3. Àmbits d'actuació.....	9
3.4. Presència al territori.....	10
3.5. Capacitat d'atenció de les fundacions per vegueria.....	11
4. Les grans xifres	13
4.1. Valor afegit per les fundacions a l'economia catalana (VAB).....	13
4.2. Ocupació i voluntariat	15
4.3. Persones beneficiàries	18
4.4. Els comptes de resultats	22
4.5. Ingressos per les activitats	23
4.6. Subvencions i donacions.....	26
4.7. Ajuts concedits	28
4.8. Despeses d'explotació.....	29
4.9. Productivitat	31
4.10. Actius.....	33
4.11. Rotació dels actius.....	36
4.12. Esforç inversor	37
4.13. Passius.....	39
4.14. Patrimoni net.....	40
5. Notes finals	43
Annex 1: Comparativa autonòmica.....	46
Annex 2: Les fundacions al territori.....	49

1. Introducció

Aquest informe constitueix la tercera edició de l'estudi sobre el sector fundacional a Catalunya elaborat per l'Observatori de Fundacions (OdF) de la Coordinadora Catalana de Fundacions (CCF), i dona continuïtat a una línia d'anàlisi iniciada l'any 2018 amb la voluntat d'aglutinar i generar coneixement sobre el món fundacional català, al servei tant de les mateixes fundacions com del conjunt de la societat.

Aquesta nova edició amplia la sèrie temporal de dades, que ara abasta el període comprès entre 2016 i 2022, fet que permet observar l'evolució del sector al llarg d'un interval de set anys marcats per canvis socials, econòmics i institucionals rellevants. D'una manera especial, resulta d'alt interès analitzar els anys 2020, 2021 i 2022, corresponents a l'impacte de la pandèmia de la COVID-19, per entendre com van reaccionar i es van adaptar les fundacions davant un context de crisi sanitària i social sense precedents.

L'OdF ha anat publicant diversos estudis que permeten delimitar els principals atributs del sector fundacional en el context català del segle XXI. Aquest coneixement és clau per posar en valor l'aportació altruista i compromesa de milers de persones vinculades a les fundacions —des del voluntariat fins als patrons i els equips professionals—, que treballen cada dia al servei de col·lectius diversos i sovint vulnerables.

Aquest treball s'emmarca en la línia encetada amb *Les fundacions a Catalunya, un sector econòmic. Dades i paràmetres dels anys 2016-2017*, i incorpora ara els estats financers agregats de les fundacions que van rendir comptes al Protectorat de Fundacions del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya durant els anys 2018 a 2022. Tal com s'establia a la primera edició, es tracta d'una anàlisi basada en dades registrals, que cobreixen tot l'univers actiu de fundacions subjectes a la legislació catalana.

2. Metodologia

L'objectiu primordial d'aquesta tercera onada de *Les fundacions a Catalunya, un sector econòmic* és oferir un recull d'indicadors representatius del món fundacional a Catalunya, el més complet i significatiu possible, que permeti dibuixar el mapa del sector i determinar-ne el pes i la rellevància social i econòmica.

Així, l'anàlisi que es presenta a continuació descriu un període que comprèn els set anys que van de 2016 a 2022, ampliant d'aquesta manera la sèrie temporal que es va començar a construir amb la primera edició publicada l'any 2019. En aquest sentit, la recerca ofereix informació estadística homogènia i rigorosament contrastada sobre les variables econòmiques principals del sector fundacional.

Per desenvolupar la recerca s'han portat a terme els passos següents des d'un punt de vista metodològic:

1. S'ha definit la fundació com a unitat bàsica d'anàlisi i agregació, entesa com a organització amb capacitat jurídica pròpia, inscrita prèviament al Registre del Protectorat i susceptible de presentar comptes davant el mateix organisme públic de control.
2. S'ha definit com a criteri d'activitat de les fundacions la presentació dels comptes i s'han analitzat tots els estats financers d'aquelles fundacions que els van presentar els anys 2020, 2021 i 2022 per addicionar-los als ja publicats relatius als anys 2016-2019.
3. S'han definit i calculat les variables rellevants per a la construcció de la sèrie temporal, en funció de l'agregació anual dels comptes de resultats i balanços de les fundacions.
4. S'han incorporat algunes fonts alternatives d'informació per tal de poder comparar i dimensionar les variables escollides i oferir una visió del sector fundacional amb relació a altres sectors de l'economia. Concretament, a més de les dades publicades per l'Idescat sobre el nombre de fundacions registrades, s'ha consultat: l'Observatori del Treball i Model Productiu per a les dades sobre població activa.
5. S'ha calculat el valor afegit brut (VAB) del sector fundacional seguint el mètode de càlcul de la Central de Balanços del Banc d'Espanya i el mètode emprat per Oriol Amat i Enric Genescà a l'estudi *Memòria econòmica de Catalunya*.
6. La matriu de dades resultant de l'agregació dels comptes (amb tancament el 31 de desembre) incorpora la informació relativa al període 2016-2022. Per simplificar la presentació de la informació recollida per aquest estudi i facilitar la lectura, en el cas de les taules amb dades evolutives i alguns dels gràfics presentem els valors de les variables pels anys 2016, 2019 i 2022. Tanmateix, en la majoria dels gràfics hem representat la sèrie completa per tal d'oferir el màxim nivell de detall sobre el comportament de les variables.

Detallem a continuació una primera aproximació a les variables identificades com a rellevants i que són objecte d'anàlisi en aquest estudi.

Esquema del model de variables monitorades

Font: Observatori de Fundacions.

Les dades agregades que es presenten aquí, per tant, són dades directament extretes de l'univers de fundacions a Catalunya i no pas una mostra estadísticament representativa d'aquest univers. Sens dubte, això incrementa la solidesa estadística de les xifres exposades i de les conclusions de la recerca en una sèrie temporal que es va consolidant any rere any. Aquestes dades també estableixen una base rigorosa per a futurs estudis de caràcter més explicatiu que descriptiu, com és el que aquí presentem.

3. Perfil del sector fundacional a Catalunya

3.1. Univers i representació de les dades presentades

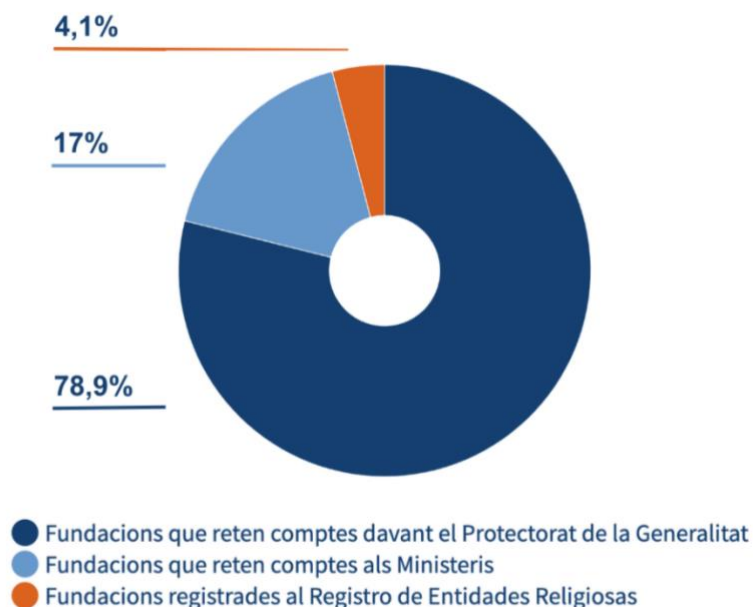
L'univers de fundacions que tenen la seva seu social a Catalunya és ample i complex. Està integrat, en primer lloc, per fundacions que reten anualment comptes al Protectorat de Fundacions de la Direcció General de Dret i Entitats Jurídiques de la Generalitat de Catalunya.¹ Aquest gruix de fundacions, unes 2.095 l'any 2022, són la matèria primera de la nostra anàlisi, ja que la política de dades obertes del Govern de la Generalitat i del mateix Protectorat permet descarregar les dades econòmiques d'aquestes fundacions i, després de depurar-les i agrupar-les, fer-ne diversos anàlisis com el que presentem enguany.

Tanmateix, l'univers de fundacions amb seu social o àmbits d'actuació a Catalunya excedeix el grup de 2.000 fundacions actives abans esmentat. En efecte, hi ha les fundacions catalanes que reten comptes davant diferents ministeris a Madrid; en l'actualitat, segons el cercador del Ministeri de Justícia, la xifra de fundacions a Catalunya que reten comptes a l'Estat són 451, concentrades principalment a Barcelona, on es troben el 91 % (409) d'aquestes fundacions.

Per acabar, també componen aquest univers les fundacions de llei canònica i que no estan obligades a retre comptes davant els òrgans públics de govern, siguin autonòmics o estatals. En aquest cas, no es pot precisar una xifra exacta de fundacions canòniques realment existents a Catalunya, ja que l'existència dels diferents arquebisbats al territori i la no publicitat de les dades relatives a aquestes entitats fan difícil el càlcul precís d'aquest grup de fundacions. No obstant això, es pot arribar a fer una estimació de mínims a partir del Registre d'entitats religioses del Ministeri de Justícia, que també disposa d'un cercador que permet discriminar per províncies i comunitats autònomes. Segons aquest cercador, a Catalunya hi ha 109 fundacions de llei canònica establertes.

¹ Vegeu [Departament de Justícia i Qualitat Democràtica](#) (15/07/2025).

Gràfic 1: Fundacions catalanes, segons l'organisme de rendició de comptes (N = 2.655 fundacions)

Font: Protectorat de la Generalitat (2022) i Ministeri de Justícia (2025).

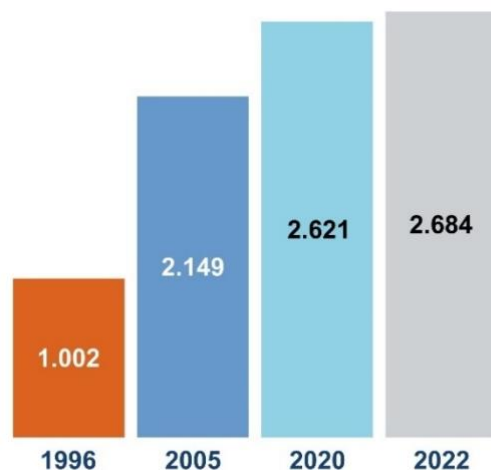
3.2. Volum i antiguitat

El sector fundacional a Catalunya està format per un mosaic de fundacions de les quals el Registre del Protectorat dona compte i l'Idescat se'n fa ressò. Com a eina primària que serveix per al coneixement del sector, aquest registre té la virtut de detallar totes les fundacions establertes a Catalunya durant el període comprès entre 1982 i l'actualitat. Així doncs, l'any 2020 hi havia registrades al Protectorat un total de 2.621 fundacions, un 161 % més de les que hi havia registrades l'any 1996, moment en què s'inicia la sèrie temporal publicada per l'Idescat.

Aquest ritme de creixement és un bon senyal de dinamisme i exemplifica, fins a cert punt, la joventut del teixit fundacional, ja que un 62 % del total de les fundacions van ser creades durant els últims 25 anys, mentre que el 38 % restant correspon al període anterior. És important destacar, però, l'heterogeneïtat des d'un punt de vista cronològic d'aquest 38 % restant de fundacions que no se circumscriu a l'any 1996, que és quan comença la sèrie estadística, ni tan sols a l'any 1983, que és quan es va crear el Registre del Protectorat. Vet aquí la trajectòria històrica imponent i l'estabilitat organitzacional de diverses fundacions catalanes, algunes de les quals ostenten arrels medievals i tenen un caràcter preexistent a les institucions polítiques i de govern més importants del país.²

² Ens referim a fundacions hospitalàries, creades a partir del segle XII, generalment lligades a l'activitat dels ordes religiosos. Alguns exemples serien: la Fundació Hospital de Sant Celoni, fundada l'any 1170; la Fundació Sant Andreu Salut - Hospital Sant Andreu de Manresa (del

Gràfic 2: Nombre de fundacions registrades a Catalunya

Font: Idescat a partir de la Guia d'Entitats del Protectorat de la Generalitat.

Cal aclarir, igualment, que les dades representades a l'indicador de nombre de fundacions registrades provenen de la Guia d'Entitats del Protectorat de Fundacions de la Generalitat de Catalunya. Aquest registre, en concret, resulta molt útil a l'hora d'entendre el creixement del teixit fundacional català, ja que inclou cadascuna de les fundacions de nova creació legalment constituïdes sota la llei civil catalana any per any. No obstant aquesta utilitat, aquest registre no descarta ni elimina fàcilment aquelles que es troben en estat vegetatiu (fundacions que sense estar legalment dissoltes tampoc tenen cap tipus d'activitat) ni tampoc les que ja no estan actives. És per això que de les 2.684 fundacions registrades al Protectorat, escau pressuposar que no totes elles estan actives. Supòsit que, en el cas d'aquest estudi, comprovem al contrastar el volum de fundacions que cada any lliuren els seus estats financers (compte de resultats i balanços) també al Protectorat. El fet de lliurar els comptes aprovats de forma anual és, a la pràctica, el criteri metodològic que s'ha fet servir per definir l'univers de fundacions actives i de llei catalana. El conjunt d'indicadors i principals xifres relatives a l'impacte socioeconòmic del sector fundacional a Catalunya i que analitzem a continuació provenen d'aquest univers.

3.3. Àmbits d'actuació

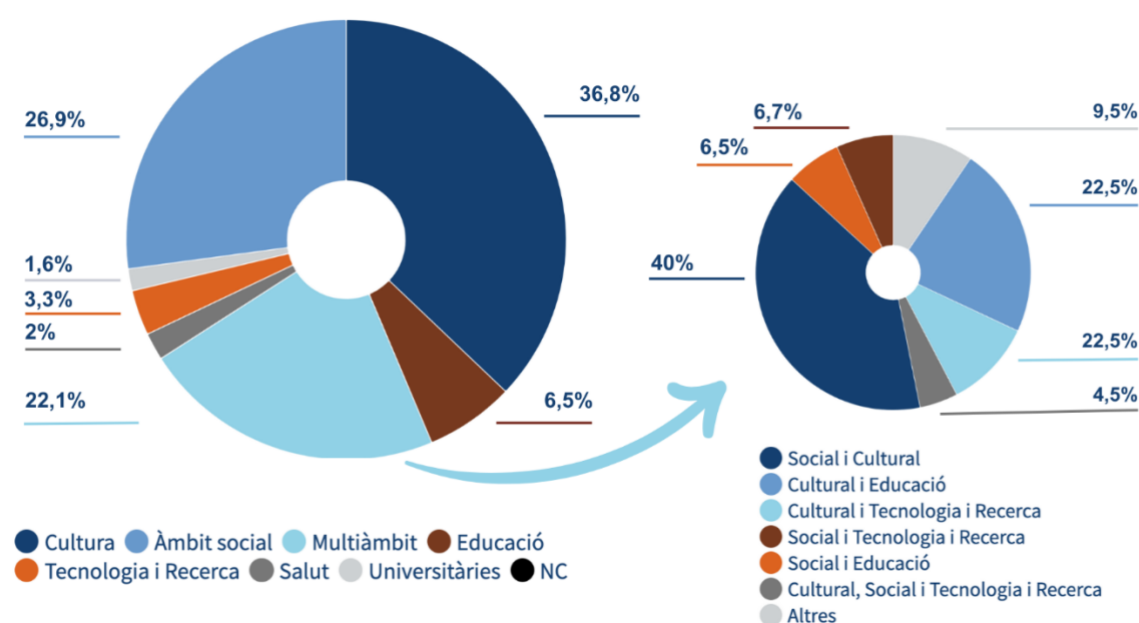
Pel que fa als diferents àmbits d'actuació de les fundacions, es divideixen en diversos segments d'activitat. El panorama de les actuacions i missions de les fundacions mostra una transversalitat i riquesa importants. Hi ha fundacions dedicades a la cultura, a l'acció social, a la salut, a l'esport, a l'educació, a la recerca i tecnologia, a la cooperació internacional, a la promoció del territori i de diverses activitats professionals, etc. Moltes

1260); l'Hospital Asil de Granollers (1328); l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau (1401), entre d'altres.

d'elles combinen, a més, aquests àmbits amb d'altres.

Malgrat tota aquesta fragmentació i riquesa d'àmbits, tenint en compte els percentatges totals, són els àmbits de la cultura i de l'acció social, amb tots els seus subàmbits, els que apleguen una proporció més important de fundacions. Gairebé 37 % de les fundacions a Catalunya pertanyen a l'àmbit de la cultura, mentre que un 27 % es dediquen a l'àmbit social. Molt lluny d'aquests segments es troben les fundacions destinades a l'educació, amb un 6,5 %, seguit d'un 3 % de fundacions orientades a les activitats científiques i de recerca, un 2% a les de salut i un 1,6% a les universitàries.

Gràfic 3: Àmbits d'actuació de les fundacions a Catalunya (N = 2.095 fundacions)

Font: Observatori de Fundacions.

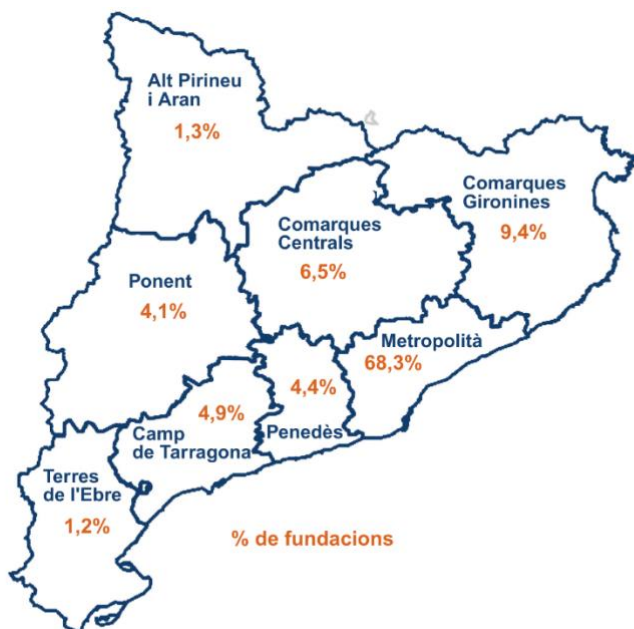
3.4. Presència al territori

L'anàlisi territorial de les fundacions catalanes posa de manifest una clara concentració de l'activitat fundacional a l'àmbit metropolità, que acull el 68,3 % del total de fundacions inscrites. Aquesta xifra, que representa més de dos terços del conjunt, respon a diversos factors estructurals, com ara la densitat poblacional, la presència de grans nuclis urbans com Barcelona, i la disponibilitat de recursos, serveis i infraestructures que afavoreixen la implantació i el desenvolupament de fundacions.

En segon terme, trobem les comarques gironines (9,4 %), les comarques centrals (6,5 %) i el Camp de Tarragona (4,9 %), que mantenen una presència significativa però sensiblement inferior. Aquestes zones combinen entorns urbans i rurals i compten amb una certa activitat fundacional, si bé molt lluny de la concentració metropolitana.

Finalment, els territoris de Ponent (4,1 %), el Penedès (4,4 %), l'Alt Pirineu i l'Aran (1,3 %) i les Terres de l'Ebre (1,2 %) evidencien una clara infrarepresentació en el mapa fundacional. En conjunt, aquestes quatre àrees sumen només un 11 % de les fundacions catalanes, la qual cosa reflecteix un desequilibri territorial rellevant.

Gràfic 4: Distribució de les fundacions al territori (N = 2.684 fundacions)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Idescat.

Aquesta distribució desigual posa en relleu la necessitat d'impulsar polítiques i estratègies que fomentin la creació, consolidació i suport a les fundacions en els territoris menys representats, amb l'objectiu de garantir una major equitat territorial i afavorir l'accés als beneficis socials, culturals i econòmics que genera el sector fundacional arreu del país.

3.5. Capacitat d'atenció de les fundacions per vegueria

L'anàlisi de la capacitat potencial d'atenció de les fundacions, basada en el nombre d'habitants per fundació a cada vegueria, posa de manifest desequilibris territorials significatius. Aquesta ràtio permet identificar en quines zones del territori català les fundacions poden oferir una atenció més propera i accessible, i on, en canvi, la cobertura és molt més limitada.

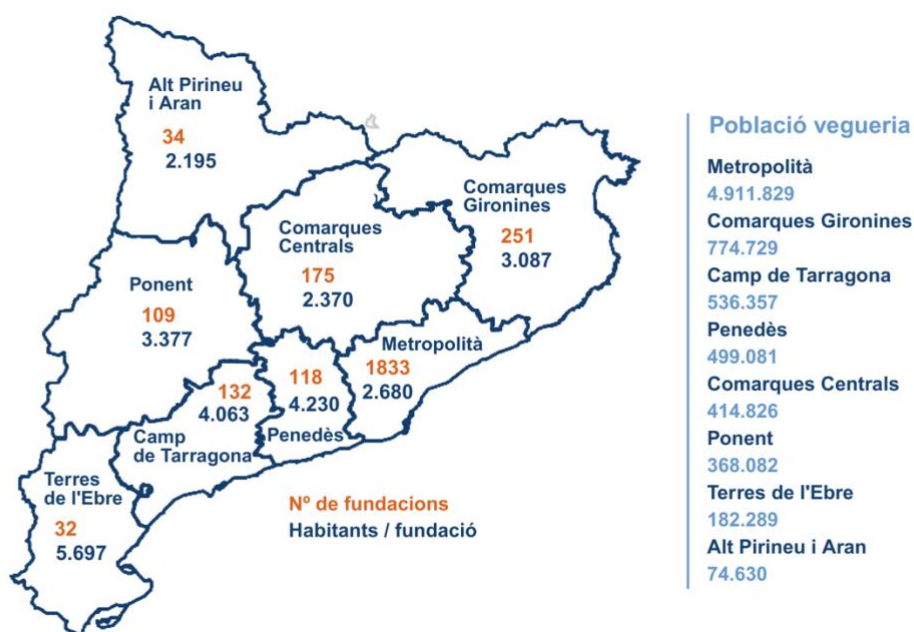
Les dades revelen que la vegueria amb millor ràtio és l'Alt Pirineu i l'Aran, amb 2.195 habitants per fundació, tot i que hi ha només 34 fundacions al territori. Això pot respondre

al menor volum de població (poc més de 74.000 habitants) i a una major implantació relativa d'entitats de proximitat en àrees amb necessitats específiques.

La vegueria metropolitana, amb 1.833 fundacions, registra una ràtio de 2.680 habitants per fundació, que, tot i l'elevat nombre absolut d'entitats, evidencia una pressió significativa, atès que concentra gairebé 5 milions de persones. Una situació similar es dona a les comarques gironines (3.087 h/f) i a les comarques centrals (2.370 h/f), on la cobertura és relativament equilibrada.

En canvi, la vegueria amb menor capacitat d'atenció potencial és la de les Terres de l'Ebre, amb 5.697 habitants per fundació, seguida de la del Camp de Tarragona (4.063 h/f) i el Penedès (4.230 h/f). Aquestes zones, tot i tenir un nombre significatiu de població, compten amb un teixit fundacional molt més reduït en relació amb les necessitats potencials de la ciutadania.

Gràfic 5: Densitat fundacional (habitants per cada fundació al territori)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Idescat.

Aquestes diferències posen de manifest l'asimetria territorial en la capacitat d'atenció de les fundacions, que no es correspon exclusivament amb la concentració demogràfica, sinó també amb l'arrelament, l'especialització i la implantació històrica del sector fundacional. Caldria considerar mesures de reforç i acompanyament al desenvolupament fundacional en els territoris amb pitjor cobertura, especialment en zones com les Terres de l'Ebre, el Camp de Tarragona i el Penedès, per tal de garantir una distribució més equitativa dels beneficis socials, culturals i comunitaris que aporta el sector fundacional.

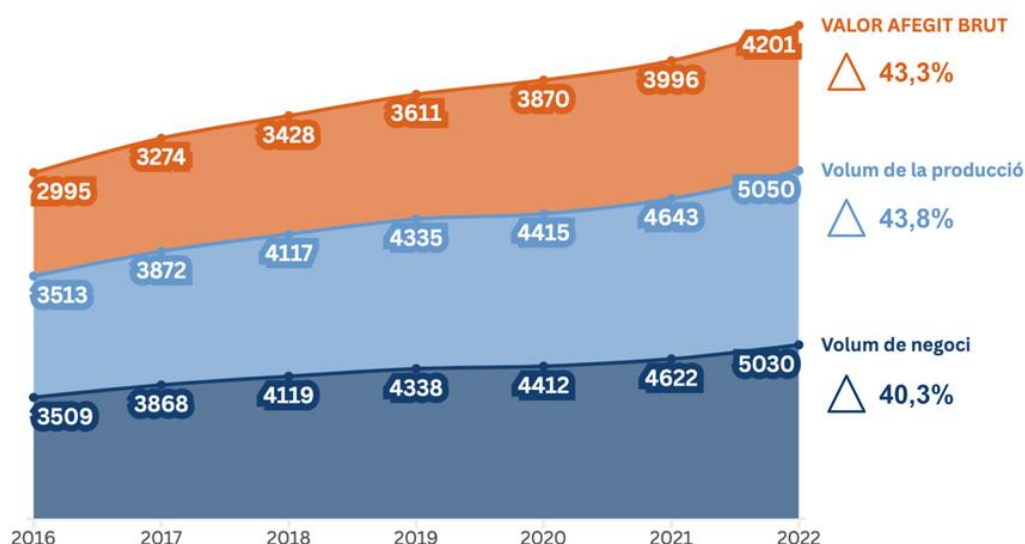
4. Les grans xifres

4.1. Valor afegit per les fundacions a l'economia catalana (VAB)

Un indicador fonamental per veure la incidència d'un sector a l'economia del país és la seva aportació al valor afegit brut (VAB), és a dir, l'avaluació del que afegeix la seva activitat a la creació de la riquesa del país, una vegada descomptat tot el que s'ha comprat a altri. També cal veure com es reparteix aquesta riquesa addicional entre els diferents factors i elements necessaris que fan la seva aportació perquè la producció sigui possible.³

El valor afegit brut del sector fundacional de Catalunya va superar els 4.200 milions d'euros el 2022, amb un creixement des del començament de la sèrie d'un important 43,3 %, mentre que el VAB global de Catalunya va créixer un 21 % amb relació al mateix període.

Gràfic 6: Evolució del valor afegit brut de les fundacions (milions d'euros)

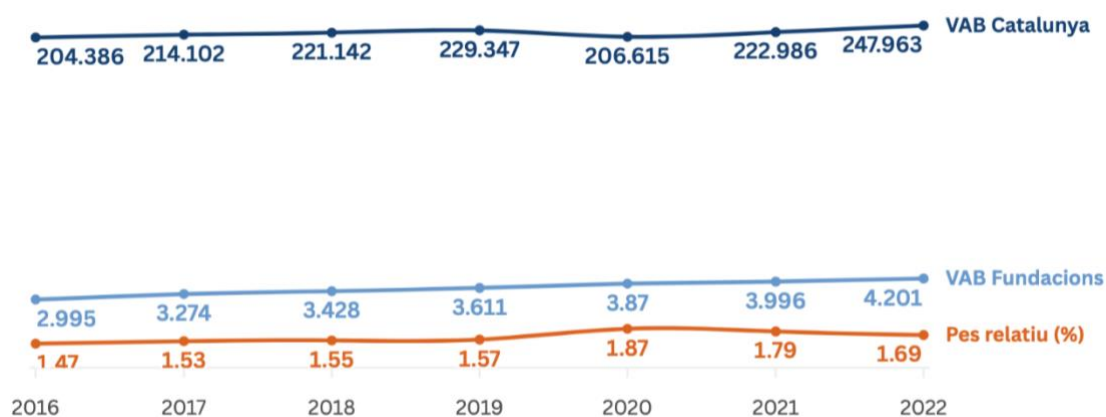
Font: Observatori de Fundacions.

Per poder contextualitzar les xifres aportades, a continuació les comparem amb les del conjunt de Catalunya. Amb relació al total del valor afegit brut de Catalunya, les

³ Bàsicament s'ha seguit la metodologia de la Central de Balanços del Banc d'Espanya i l'emprada per Oriol Amat i Enric Genescà a l'estudi *Memòria econòmica de Catalunya*. Sumàriament, els càlculs realitzats segueixen les següents formulacions: 1) volum de negoci = ingressos per les activitats – subvencions + altres ingressos; 2) valor de la producció = volum de negoci ± variació d'existències; 3) valor afegit brut al cost dels factors = valor de la producció – compres i consums intermedis + subvencions – impostos lligats a l'activitat.

fundacions van aportar l'1,7 % en xifres de l'any 2022, una dècima percentual menys que l'any anterior (2021), en què el VAB de les fundacions va fregar l'1,8 % del VAB global de Catalunya.

Gràfic 7: Evolució del VAB de les fundacions en relació amb l'evolució del VAB de Catalunya (milions d'euros)

Font: Observatori de Fundacions.

Un enfocament complementari d'aquesta anàlisi és esbrinar on va a parar el valor afegit brut que generen les fundacions. Aquest enfocament es pot veure a les dades que s'aporten, en què es pot visualitzar l'evolució del VAB en relació amb algunes partides clau del compte de resultats.

Taula 1: VAB fundacions en relació amb conceptes clau del compte de resultats

	Milions d'euros			Pes relatiu (%)			Variació % 2022 sobre 2016
	2016	2019	2022	2016	2019	2022	
Personal	2425	3032	3488	80,9	84,0	83	2,6
Ajuts	238	283	293	8	7,8	7	-14,7
Amortitzacions	226	236	254	7,5	6,5	6	-24
Despeses financeres	15	13	41	0,5	0,3	1	48,8
Altres	2	-19	17	0,1	-0,5	0,4	No rellevant
Excedent	89	66	108	2,9	1,8	2,6	No rellevant
VAB	2995	3611	4201	100	100	100	40,3

Font: Observatori de Fundacions.

La major part, un 83 %, es dedica a retribuir el personal assalariat que col·labora amb la tasca de les fundacions; un 7 % del total són els ajuts que les fundacions atorguen a altres persones o entitats en funció de la seva activitat filantròpica; les despeses

financeres i l'amortització dels actius que s'utilitzen per a les finalitats fundacionals representen quasi un 7 %, i, finalment, l'excedent és un 2,6 % del valor afegit brut. Cal destacar d'aquest conjunt d'indicadors el 44 % d'increment que han experimentat les despeses de personal des de l'any 2016 fins al final del període analitzat, lleugerament per sobre de l'increment del VAB, que ha estat del 40 %.

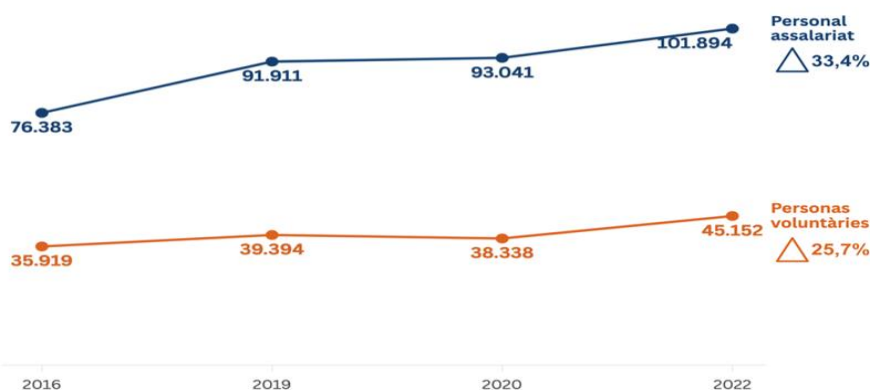
4.2. Ocupació i voluntariat

Si es pren en consideració el volum de contractació directa de les fundacions, és a dir el nombre total de persones assalariades, com a indicador clau per determinar l'impacte econòmic del sector, l'any 2022 les fundacions van superar els 100.000 llocs de treball (volum de treballadors). Això suposa el 2,8 % de l'ocupació a Catalunya.

L'any 2022 l'ocupació en el sector fundacional va créixer un 9,5 % respecte de l'any 2020. El creixement de la taxa d'ocupació al sector fundacional es presenta de forma sostinguda quant a personal assalariat, com es pot veure al gràfic 8, en què destaca el 33,4 % d'increment en la variació d'aquest indicador des de l'inici de la sèrie.

L'evolució del voluntariat mostra una major fluctuació: entre els anys 2019 i 2020 es va produir un descens de gairebé 1.000 voluntaris, presumiblement imputable al confinament ocasionat per l'esclat de la pandèmia. Tot i aquest descens, ràpidament la xifra de voluntaris es recupera i arriba a les 45.152 persones voluntàries l'any 2022, un 25,7 % més que l'any d'inici de la sèrie.

Gràfic 8: Evolució del nombre de persones treballadores i voluntàries (2016-2022)

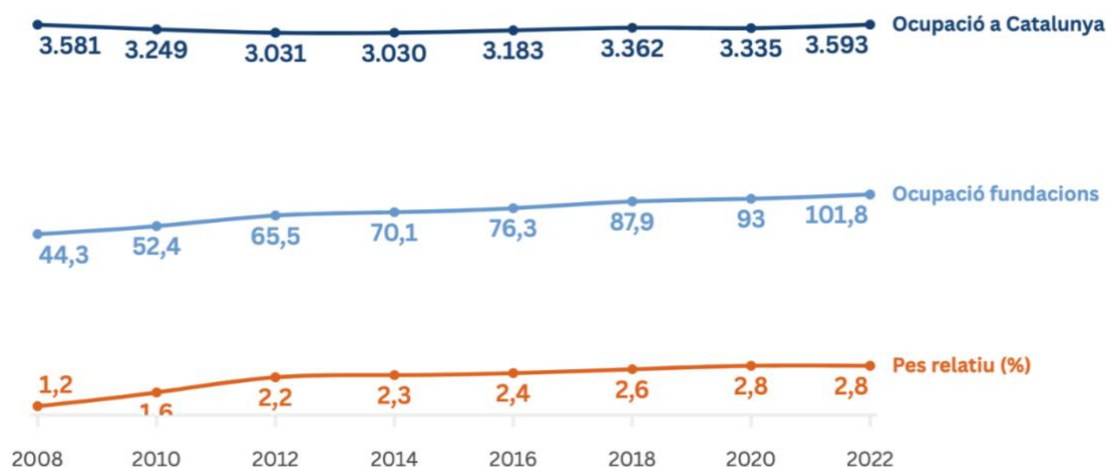

Font: Observatori de Fundacions.

L'evolució del pes de l'ocupació a fundacions respecte del total a Catalunya durant el període 2008-2022 creix de manera sostinguda fins a arribar al 2,8 %, tot multiplicant-se per 2,3 en un període de temps impactat per dues crisis socioeconòmiques que van incidir fortament sobre el món del treball.⁴

Aquest comportament anticíclic en la generació de llocs de treball que caracteritza les fundacions denota una forta resiliència i una aposta per l'ampliació de les plantilles justament en un moment en què les demandes socials insatisfetes es van multiplicar, com va passar tant a la crisi financera de 2008-2014 com al període de la pandèmia de la COVID-19.

Gràfic 9: Evolució del pes de l'ocupació al sector fundacional respecte l'ocupació a Catalunya (2016-2022). Unitat: milers.

Font: Observatori de Fundacions i [Observatori del Treball i Model Productiu](#), Generalitat de Catalunya, dades corresponents a la mitjana del mes de desembre de l'any indicat. S'ha equiparat l'ocupació de Catalunya amb el nombre d'afiliats a la Seguretat Social.

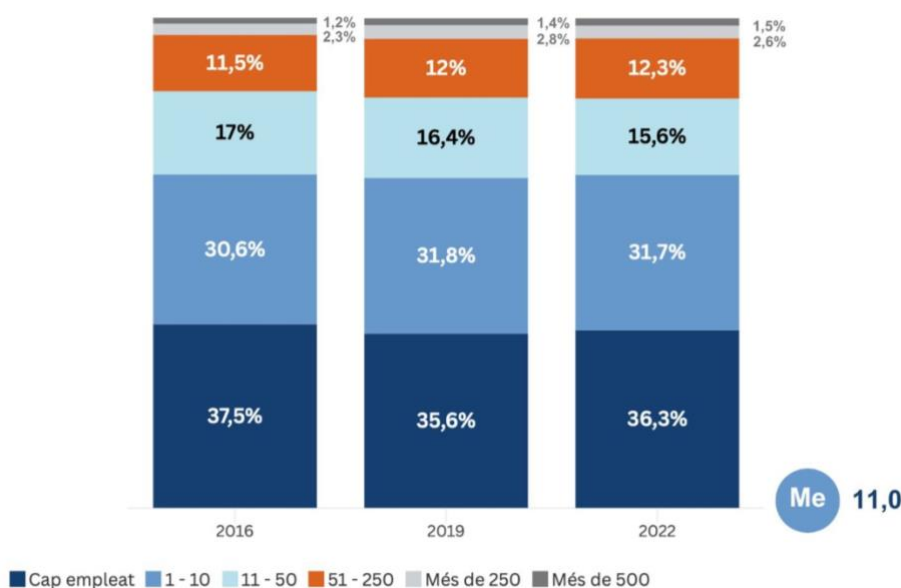
Aquesta evolució de l'ocupació en el sector fundacional a Catalunya coincideix amb les conclusions ja realitzades per altres autors, referides al comportament virtuós del sector fundacional espanyol en la generació de llocs de treball comparat amb el conjunt de

⁴ Com ja s'ha explicat a l'edició anterior d'aquest estudi, la participació del sector fundacional en el conjunt de l'ocupació ha mostrat de forma fefaent des de l'any 2008 una taxa de creixement superior a la del país. La crisi financera que va començar l'any 2008 va comportar la destrucció de porcions importants del teixit productiu i de centenars de milers de llocs de treball, mentre que el sector fundacional va continuar creixent en termes de creació d'ocupació. Per a més detalls, vegeu Vázquez, S. i Forniés, A. (2022). *Les fundacions, un sector econòmic II. Dades i paràmetres, 2016-2019*, p. 13-15.

l'economia.⁵ Es parla de cercle virtuós precisament perquè durant les fases recessives no només no es van destruir llocs de treball sinó que es van mantenir o es van incrementar, fins i tot durant el trienni més agut de la recessió (2011-2013).

Quan s'analitza la contractació de personal assalariat per trams, es comprova que la composició del sector fundacional català es caracteritza per petites i mitjanes entitats. Hi ha, en primer lloc, un segment important de fundacions, que voreja el 37 % del total, que no tenen cap treballador. Aquest segment tendeix a l'estabilitat al llarg dels anys, la qual cosa denota una presència continuada en el teixit productiu de les fundacions que, com hem dit, es caracteritzen per la seva estructura pime o, fins i tot, micropime. Es veu clarament al gràfic 10, quan es compara el 31,7 % de fundacions ubicades al segon estrat (entre 1 i 10 treballadors) amb tan sols el 4,1 % de fundacions assignades als dos estrats superiors (fundacions amb més de 250 treballadors). En aquest context, la mediana de treballadors de les fundacions que sí que tenen personal contractat és d'11 treballadors.

Gràfic 10: Fundacions segons el personal assalariat (2016-2022)

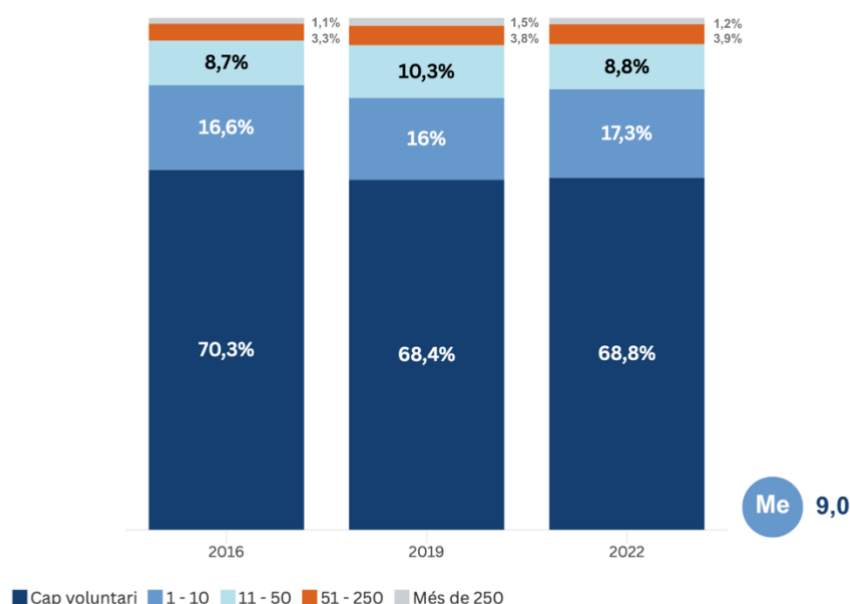
Font: Observatori de Fundacions.

En el cas del voluntariat, les dades constaten que al voltant d'un 30 % de les fundacions reben l'ajut de persones que desenvolupen tasques de voluntariat, amb una evolució fluctuant del nombre de persones. La distribució del voluntariat sembla lleugerament

⁵ Rubio Guerrero, J. J., Sosvilla Guerrero, S. i Galindo Martín, M. A. (2013). *Comportamiento del empleo en el sector fundacional. Actuaciones contra cíclicas y derivaciones de política económica para el sector*. Madrid: Asociación Española de Fundaciones, *passim*.

més dispersa que la del personal assalariat i dibuixa en igual proporció un pes més important de les entitats que tenen entre 1 i 10 voluntaris. Aquest segment, com en general tota l'estructura de distribució dels voluntaris, s'ha mantingut molt estable al voltant del 16-17 % del conjunt de les fundacions. D'altra banda, la mediana de voluntaris de les fundacions que compten amb la seva valuosa aportació ha estat l'any 2022 de 9 voluntaris.

Gràfic 11: Fundacions segons el voluntariat (2016-2022)

Font: Observatori de Fundacions.

4.3. Persones beneficiàries

El nombre de persones beneficiàries finals i directes de les activitats d'interès general de les fundacions és un dels indicadors més rellevants a l'hora de mesurar l'impacte social i econòmic del sector. La importància de determinar un nombre de persones beneficiàries per part de les fundacions cristal·litza en l'obligatorietat per llei de fer públic aquest indicador a les memòries anuals i als balanços socials de les entitats. La quantificació acurada de l'indicador, però, és una tasca ben complexa.

El concepte de persona beneficiària s'estructura al voltant de totes les persones que reben els serveis que les fundacions ofereixen. Indefectiblement, serien totes les persones per a les quals es configuren les missions de les fundacions, és a dir, les que reben un servei o una prestació per part de la fundació sense haver de donar contraprestacions a canvi. Tot i ser senzill de formular, la quantificació d'aquest indicador suposa alguns entrebancs a causa de la transversalitat i l'abast de les tasques que fan

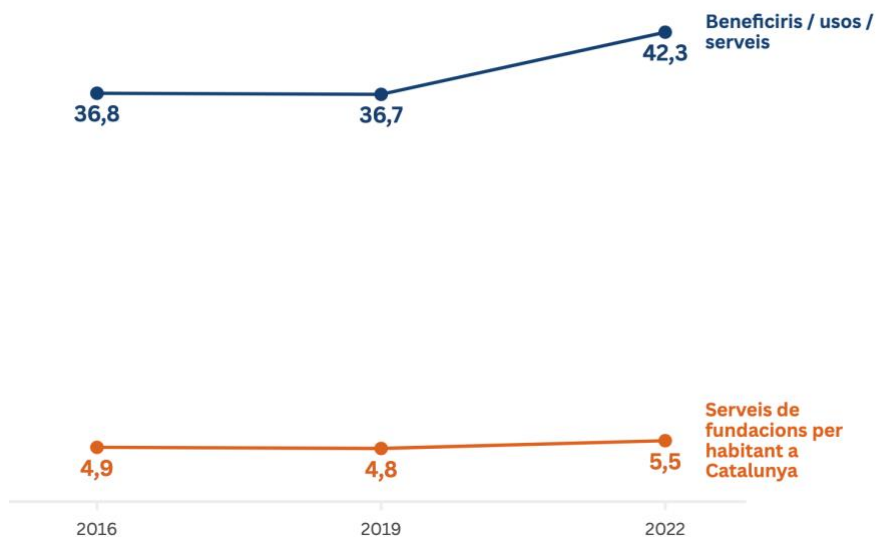
les fundacions. Potser la identificació de les persones beneficiàries últimes i directes és relativament més operativa i clara quan es tracta de fundacions assistencials o quan es tracta d'una escola o un hospital. Tanmateix, no resulta tan fàcil quan s'han de determinar persones beneficiàries d'una fundació dedicada a la recerca de base o d'una fundació dedicada a la promoció cultural, territorial o mediambiental, per posar alguns exemples paradigmàtics.

L'indicador de persones beneficiàries que presentem a continuació recull la xifra declarada per les mateixes fundacions davant el Protectorat, depurada i homogeneïtzada, un cop descartats els valors atípics i que presenten més problemes de consistència. No es tracta, per tant, d'una estimació, sinó de dades registrals (nombre absolut de persones beneficiàries). Tot i així, i malgrat la seva importància, cal prendre aquest indicador amb molta cautela.

La primera precaució té a veure amb la classificació i el nom de la variable. Realment, quan s'analitza cas per cas el nombre de beneficiaris assignats per fundacions comprovem que, en alguns casos rellevants, no es tracta de persones beneficiàries finals, sinó del nombre de serveis i prestacions (a vegades també anomenats "usos") destinats als col·lectius de beneficiaris. És tan sols un matís, però es tracta d'un matís important en tant que, per exemple, una fundació pot destinar diferents serveis a una mateixa persona beneficiària.

Pel que fa a l'evolució, l'any 2022 el volum de serveis a persones beneficiàries va presentar un canvi de tendència respecte del trienni anterior, 2016-2019, en què s'havia mantingut relativament estable al voltant dels 36,7 milions de serveis a persones beneficiàries. En efecte, l'any 2022 les fundacions van assolir els 42,3 milions de serveis a persones beneficiàries, un volum de prestacions de serveis que apuntaria una ràtio de 5,5 serveis de fundació per habitant a Catalunya. Aquí més que a cap altre indicador és on s'evidencia l'impacte de la pandèmia sobre les necessitats socials i la capacitat de les fundacions per assumir-les amb celeritat i eficàcia.

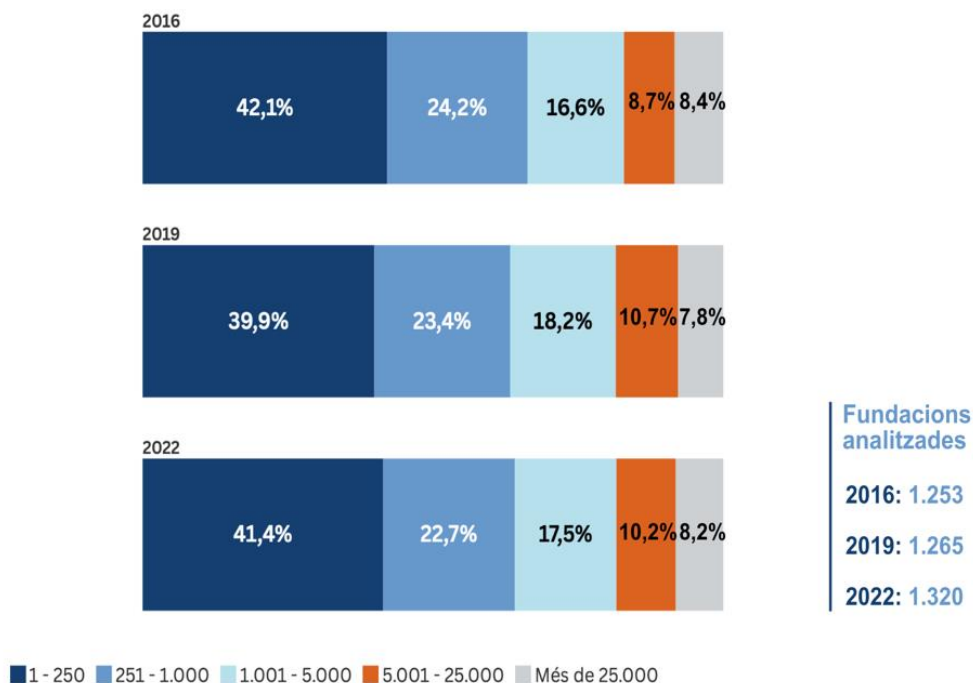
Gràfic 12: Evolució del nombre de serveis a persones beneficiàries i ràtio de serveis de fundació per habitant (2016-2022)

Font: Observatori de Fundacions.

Per aprofundir en aquesta anàlisi, a continuació es presenta un exercici en què s'han eliminat les fundacions amb informació més difícil de poder interpretar o sense informació concreta. L'any 2022, les fundacions que van presentar informació consistent sobre el nombre de serveis a persones beneficiàries representen el 63 % de les fundacions actives.

Gràfic 13: Fundacions segons el nombre de serveis a persones beneficiàries (2016-2022)

Font: Observatori de Fundacions.

De l'anàlisi de la distribució dels serveis a persones beneficiàries per trams es desprèn que les fundacions que presten fins a 1.000 serveis a persones beneficiàries superen els dos terços del total de fundacions; un 64,1 % l'any 2022, xifra que ha fluctuat relativament poc al llarg dels anys analitzats (66,3 % l'any 2016 i 63,3 % el 2019).

4.4. Els comptes de resultats

A continuació, analitzem diversos elements dels estats financers agregats de les fundacions i, especialment, dels comptes de resultats que presentem de forma resumida.

Taula 2: Evolució del compte de resultats agregat i resumit (2016-2022)

		Milions d'euros			Variació % 2022 sobre 2016
		2016	2019	2022	
INGRESSOS					
Ingressos per les activitats		4.370	5.318	6.199	41,90%
Vendes i prestacions de serveis		2.933	3.689	4.325	47,50%
Subvencions, donacions, llegats i altres ingressos		1.437	1.629	1.874	30,40%
Altres ingressos		291	322	331	13,70%
DESPESES					
Ajuts concedits		238	283	294	23,50%
Despeses de personal		2.425	3.032	3.488	43,80%
Altres despeses d'explotació		913	1.085	1.245	36,40%
Investigació i desenvolupament		23	32	41	78,30%
Amortitzacions de l'immobilitzat		225	236	255	13,30%
Resultat net financer		15	-13	21	40,00%
Altres despeses, impostos i provisions		757	951	1.060	40,00%
RESULTATS DE L'EXERCICI		88	66	167	89,80%

Font: Observatori de Fundacions.

Entre 2016 i 2022, els ingressos totals de les fundacions han crescut un 41,9 %, i destaca l'augment de les vendes i serveis (+47,5 %), per sobre del de les subvencions i donacions (+30,4 %), fet que apunta una major autosuficiència financera. Les despeses també augmenten, sobretot les de personal (+43,8 %) i explotació (+36,4 %), amb un increment destacat en recerca i desenvolupament (+78,3 %), tot i representar encara una part petita del total. Els ajuts concedits creixen de manera més moderada (+23,5 %), i les amortitzacions ho fan només un 13,3 %. El resultat de l'exercici gairebé es duplica (+89,8 %), passant de 88 M€ a 167 M€, fet que reflecteix una millora clara de l'eficiència i sostenibilitat econòmica del sector.

4.5. Ingressos per les activitats

Les fundacions de Catalunya tenen uns ingressos per les seves activitats que superen els 6.000 milions d'euros anuals. Concretament, el 2022 van arribar a 6.198,8 milions d'euros, que representa un 16,6 % més que l'any 2019 i un creixement important del 41,7 % amb relació a l'any 2016, quan s'inicia la sèrie.

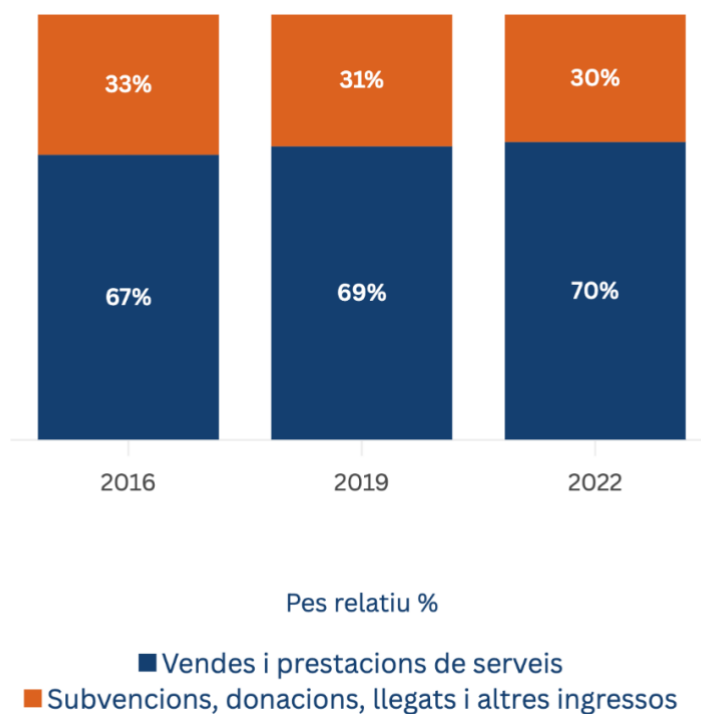
Taula 3: Evolució dels ingressos per les activitats (2016-2022)

	Milions d'euros							Variació % 2022 sobre 2016
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Vendes i prestacions de serveis	2.933	3.257	3.494	3.689	3.776	3.948	4.325	47,5
Subvencions, donacions, llegats i altres ingressos	1.437	1.556	1.580	1.630	1.695	1.802	1.874	30,4
INGRESSOS PER LES ACTIVITATS	4.370	4.813	5.075	5.318	5.471	5.750	6.199	41,8

Font: Observatori de Fundacions.

Estructuralment es poden distingir dos tipus d'ingressos. D'una banda, els que corresponen a l'activitat de prestació de serveis i venda de productes, que són indicadors del dinamisme i de l'esforç de les fundacions en la realització de tasques per als diferents sectors socials i que l'any 2022 van assolir el 70 % del total dels ingressos, una proporció que es va incrementar en tres punts percentuals des del 67 % l'any 2016. I, d'altra banda, de forma complementària també formen part dels ingressos les subvencions, donacions i altres tipus d'ingressos. L'any 2022, aquesta porció dels ingressos representava el 30 % del total, la qual cosa va comportar un descens continuat de tres punts respecte del 33 % l'any 2016.

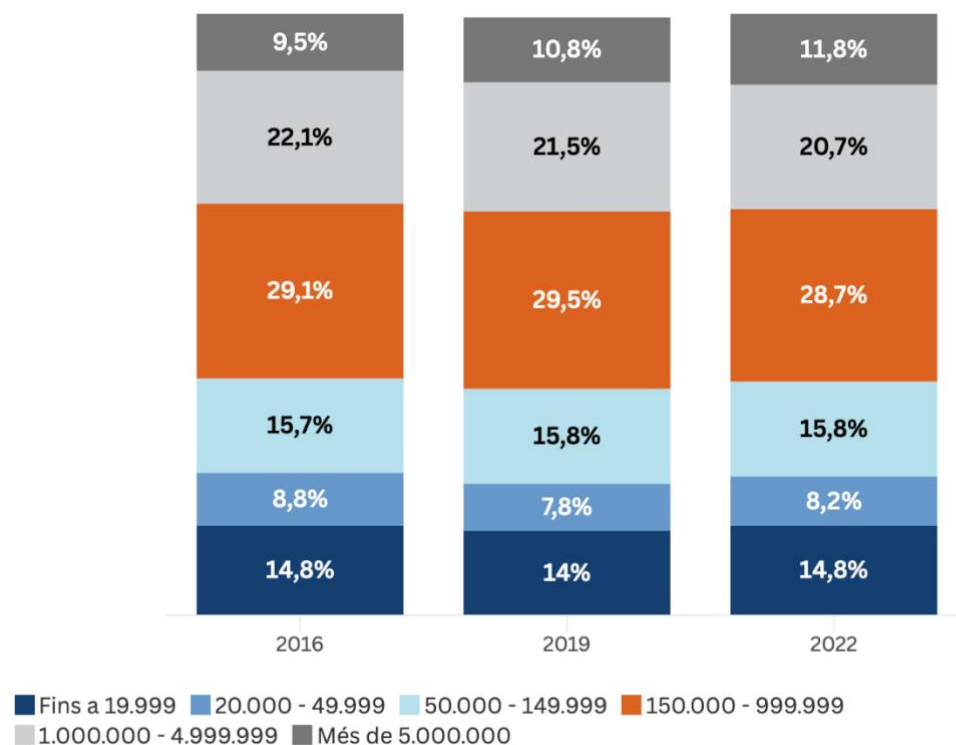
Gràfic 14: Evolució dels ingressos per les activitats (2016-2022)

Font: Observatori de Fundacions.

Pel que fa a la distribució de les fundacions segons els ingressos, s'observa una estructura estable. El grup més nombrós és el de fundacions amb ingressos entre 150.000 i 999.999 euros (prop del 29 %), mentre que el pes de les fundacions petites i micros (fins a 49.999 euros) es manté al voltant del 22 %. Cal destacar un lleuger augment del nombre de grans fundacions (més de 5 milions d'euros), que passen del 9,5 % a l'11,8 %.

Gràfic 15: Fundacions segons els ingressos per les activitats (2016-2022)

Font: Observatori de Fundacions.

En referència a l'evolució de la mediana d'ingressos s'observa una lleugera fluctuació a la baixa (menys de 5.000 euros) entre 2022 i 2019, tot i que la tendència des de l'inici de la sèrie continua sent positiva amb un creixement d'aquest indicador que va passar dels 294.000 euros l'any 2016 als 311.000 l'any 2022.

Gràfic 16: Evolució de la mediana d'ingressos (2016-2022)

Font: Observatori de Fundacions.

4.6. Subvencions i donacions

Les possibilitats de les fundacions d'assolir un finançament econòmicament sostenible depenen de les seves activitats de venda de productes i serveis amb qualitat i eficiència i de les seves capacitats per obtenir subvencions públiques i donacions privades. L'any 2022, les fundacions catalanes havien rebut una xifra important, de l'ordre de 1.900 milions d'euros entre aportacions privades i públiques per al desenvolupament de les seves finalitats sense ànim de lucre.

Quan s'analitza l'evolució de les fonts d'ingressos, s'aprecia la importància de la Generalitat de Catalunya com a institució pública que més suport dona al sector fundacional. Aquest suport, en forma de subvencions, s'ha anat consolidant des del 2016 i ha tingut un creixement del 32 % des de llavors. Aquest increment de les subvencions de la Generalitat s'esdevé paral·lelament amb el suport d'altres organismes públics que al llarg de la sèrie han tingut un increment encara més notable que el de la mateixa Generalitat: des de 2016 les subvencions d'organismes públics com municipis, diputacions, l'Estat central o la mateixa Unió Europea van créixer un 51,1 %.⁶

Per la seva banda, les donacions privades van assolir el punt més alt de la sèrie l'any 2020, amb 521 milions d'euros, segurament també com a conseqüència dels primers impactes de la pandèmia. La variable de les donacions sembla tenir un comportament més fluctuant que el de les subvencions, que creixen de forma constant i gradual. Les donacions, en canvi, oscil·len any rere any, tot i que la tendència general és d'un 14 % de creixement positiu.

Taula 4: Subvencions i donacions rebudes (2016-2022)

	Milions d'euros							Variació % 2022 sobre 2016
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Total Subvencions	1.031	1.075	1.125	1.176	1.254	1.326	1.423	38,1
↳ Generalitat Catalunya	698	719	745	804	846	884	920	31,9
↳ Altres organismes públics	333	357	380	372	408	442	503	51,1
Donacions privats	423	509	460	435	521	465	484	14,4
TOTAL (Subvencions + donacions)	1.454	1.585	1.585	1.611	1.775	1.791	1.907	31,2

Font: Observatori de Fundacions.

⁶ L'import de les subvencions desglossades i de les donacions detallades a la taula 4 no coincideix amb l'import de les subvencions, donacions, llegats i altres ingressos rebuts per les fundacions indicats a la taula 3. Hi ha una diferència de 33 milions d'euros que, presumiblement, s'haurien d'imputar als llegats, computats dins del mateix compte de resultats. Mentre que les xifres de la taula 3 provenen directament dels comptes auditats per les fundacions, les dades de la taula 4 provenen d'una declaració que fan davant el Protectorat al moment de dipositar els estats financers.

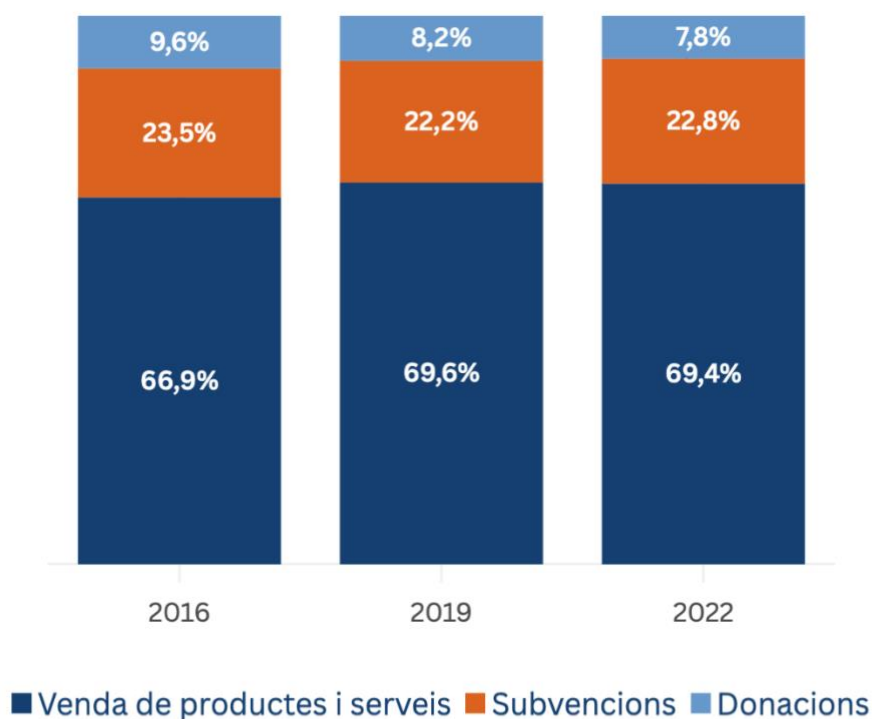
L'anàlisi de les dades disponibles mostra una tendència clara cap a la consolidació del model d'autofinançament a través de l'activitat pròpia de les fundacions, amb una estabilització del pes de les subvencions públiques i una davallada progressiva de les donacions.

Els ingressos procedents de la venda de productes i serveis representaven el 69 % del finançament total de les fundacions l'any 2016. Aquesta proporció va créixer fins al 69,6 % l'any 2019 i es va mantenir pràcticament igual el 2022 (69,4 %). Aquesta evolució posa de manifest un model majoritari basat en la generació d'ingressos propis, fet que pot estar relacionat amb una major professionalització del sector i una aposta per la sostenibilitat econòmica.

El pes de les subvencions ha estat relativament estable durant el període analitzat. El 2016 suposaven el 23,5 % dels ingressos, una xifra que va disminuir lleugerament el 2019 (22,2 %) i que va repuntar el 2022 fins al 22,8 %. Aquesta estabilitat indica una dependència moderada però sostinguda dels fons públics per al funcionament de moltes fundacions.

Les donacions han patit una reducció progressiva: del 9,6 % l'any 2016 al 8,2 % l'any 2019, i fins al 7,8 % el 2022. Aquesta davallada pot reflectir dificultats creixents per captar fons privats o filantròpics, o una menor presència del mecenatge com a font estructural de finançament per a una part significativa del sector.

Gràfic 17: Evolució de les vendes, subvencions i donacions rebudes (2016-2022)

Font: Observatori de Fundacions.

En conjunt, les dades mostren un sector fundacional amb una estructura de finançament predominantment basada en l'activitat pròpia, una dependència estable dels fons públics i un retrocés progressiu de les donacions. Aquesta evolució obre la porta a reflexionar sobre la necessitat de reforçar les estratègies de captació de fons privats, diversificar fonts de finançament i promoure marcs legals i fiscals que incentivin el mecenatge.

4.7. Ajuts concedits

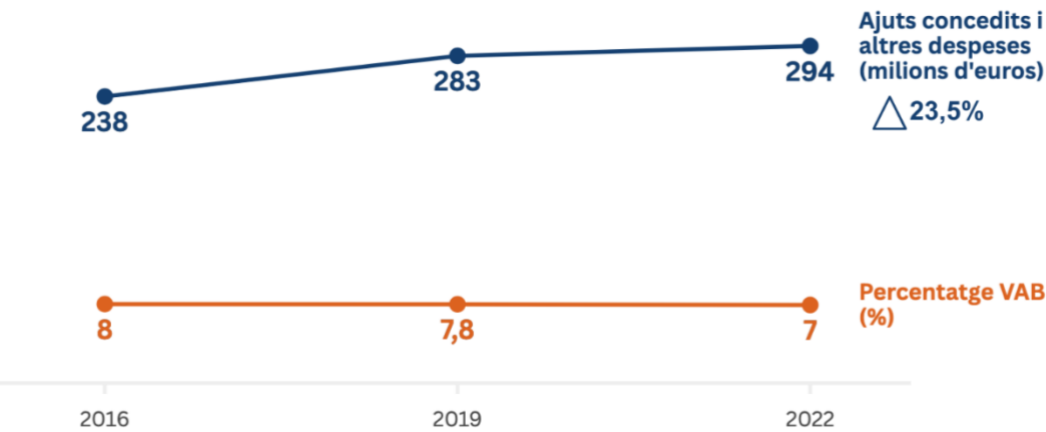
A diferència dels països anglosaxons, on la majoria de fundacions són donants (*grantmaking*), a l'Europa continental, especialment a Espanya i Catalunya, el segment més nombrós de fundacions són de caràcter operatiu. Són elles mateixes les que desenvolupen programes i executen accions directes per aconseguir les seves finalitats fundacionals, tot i que hi ha també un conjunt de fundacions que són donants (sovint anomenades patrimonials, familiars i algunes de caràcter empresarial) i, també, operatives.⁷

Els ajuts han passat de 238 milions d'euros el 2016 a 294 milions el 2022, amb un creixement del 23,5 % en sis anys. Aquest increment mostra una major capacitat de les fundacions per canalitzar recursos cap a finalitats d'interès general, tot i un context econòmic i social canviant.

Tot i l'augment absolut dels ajuts, el percentatge respecte al VAB ha disminuït: del 8 % el 2016 al 7 % el 2022. Aquest descens relatiu indica que, malgrat l'increment dels ajuts, el conjunt del valor afegit creat per les fundacions ha crescut a un ritme superior, reduint el pes relatiu dels imports concedits en ajudes.

⁷ Quantificar-les, però, resulta extremadament complex per la dificultat a l'hora de definir l'objecte d'estudi i els seus trets principals. L'Associació Espanyola de Fundacions va editar un estudi exclusivament dedicat a aquest tipus de fundacions. Vegeu: Fernández Olit, B. i Gross, D. (coord.) (2018). *Las fundaciones filantrópicas personales y familiares en España*. Madrid: Asociación Española de Fundaciones, i també PwC (2016). *Fundaciones corporativas. El alma de las empresas*.

Gràfic 18: Evolució dels ajuts concedits (2016-2022)

Font: Observatori de Fundacions.

4.8. Despeses d'explotació

Les despeses d'explotació són el nucli fonamental de la despesa interna de les fundacions. Són aquelles despeses ordinàries necessàries per al funcionament habitual de l'entitat en el desenvolupament de la seva activitat fundacional i de gestió. La seva finalitat és assegurar la continuïtat operativa de la fundació, donar suport a la gestió i administració de les activitats, i fer possible el desplegament dels programes i projectes fundacionals.

Internament estan constituïdes per les despeses de personal i les altres despeses d'explotació, i representen en conjunt més de 4.700 milions d'euros, amb un creixement acumulat del 41,8 % des de l'any 2016.

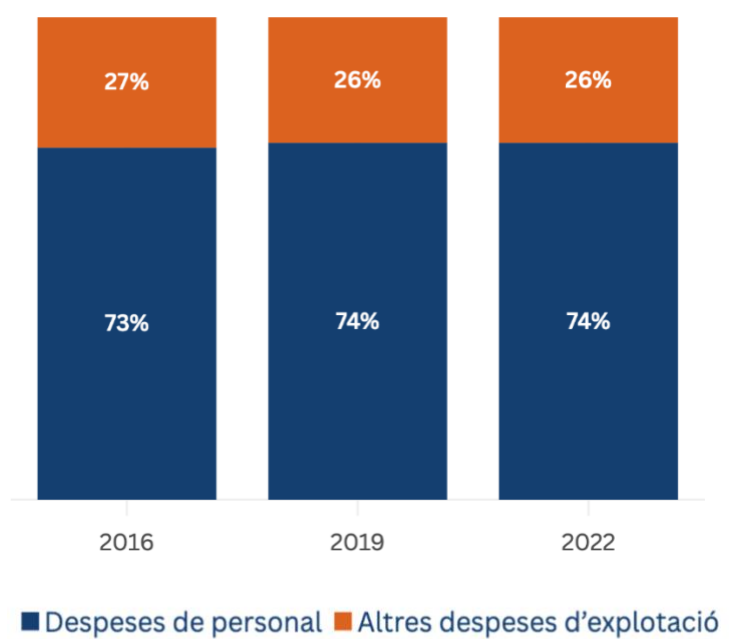
Taula 5: Despeses d'explotació (2016-2022)

	Milions d'euros							Variació % 2022 sobre 2016
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Despeses de personal	2.425	2.652	2.821	3.032	3.184	3.289	3.488	43,8
Altres despeses d'explotació	912	978	1.058	1.085	992	1.060	1.245	36,5
DESPESES D'EXPLOTACIÓ	3.337	3.630	3.879	4.117	4.176	4.349	4.733	41,8

Font: Observatori de Fundacions.

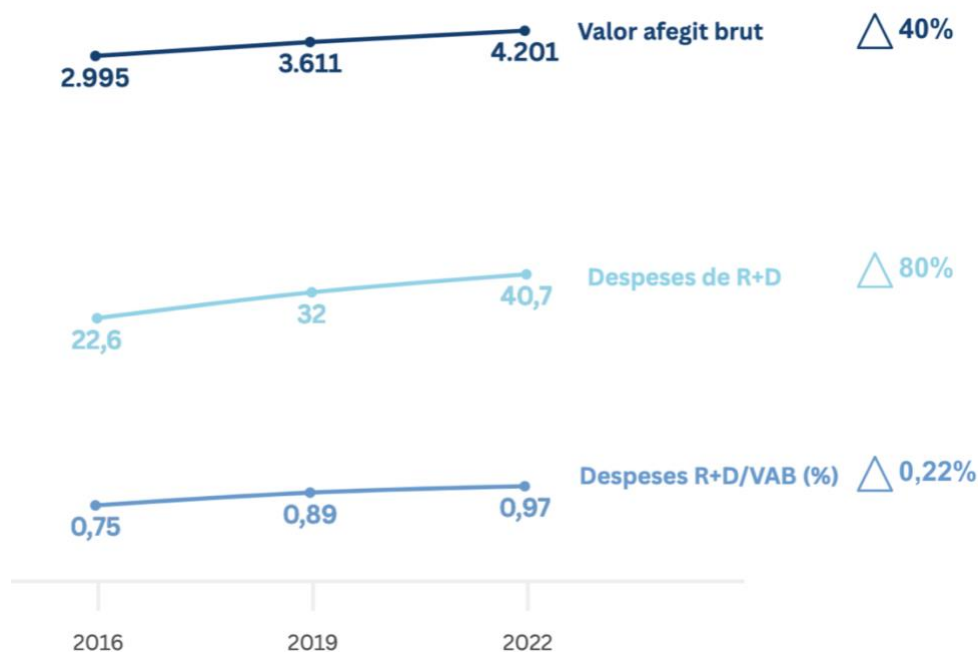
La part més important són les despeses de personal, amb un rellevant 74 % del total, mentre que les altres despeses d'exploració representen el 26 % restant, distribuïdes en multiplicitat de conceptes, com arrendaments i cànon, reparacions i conservacions, serveis de professionals independents, transports, primes d'assegurances, serveis bancaris, publicitat, propaganda i relacions públiques, investigació i desenvolupament, entre d'altres.

Gràfic 19: Evolució del pes de les despeses de personal a l'estructura de despeses (2016-2022)

Font: Observatori de Fundacions.

Un altre indicador d'interès són els diners destinats per les fundacions a la investigació i el desenvolupament. Aquest import resulta especialment interessant, ja que els processos d'innovació en la gestió de les entitats són cada dia més importants. El pes de la despesa en investigació amb relació al VAB de les fundacions va experimentar un salt rellevant de 18,1 milions d'euros des de l'inici de la sèrie. Aquesta dada indica una aposta clara del sector fundacional per impulsar el coneixement, la innovació i la recerca, especialment en àmbits com la salut, la ciència, l'educació superior o la tecnologia social.

Gràfic 20: Evolució de les despeses de recerca i desenvolupament amb relació al VAB (2016-2022)

Font: Observatori de Fundacions

La ràtio de despeses en R+D respecte al VAB del mateix sector ha augmentat de 0,75 % el 2016 a 0,97 % el 2022. Aquest increment mostra que la recerca té un pes creixent dins l'estructura de despesa i activitat de les fundacions, tot i que encara representa menys de l'1 % del seu VAB total.

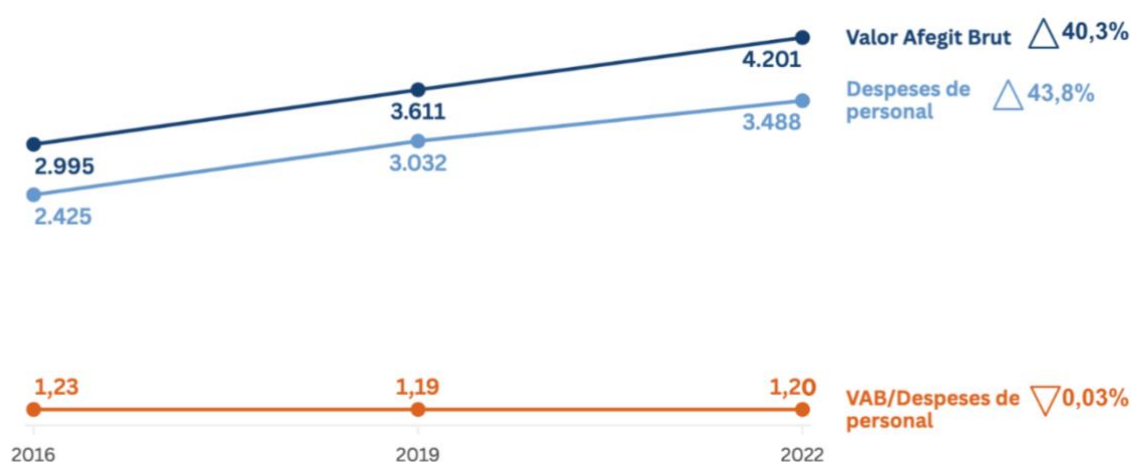
4.9. Productivitat

L'any 2022, les fundacions van destinar un total de 3.488,4 milions d'euros a despeses de personal, tot incloent les càrregues socials i les provisions. Si es descompta el pes de les aportacions de les fundacions a la Seguretat Social per aquest concepte, l'import total imputat a la partida de sous, salaris i similars del compte de resultat va arribar als 2.232, 2 milions d'euros. Aquesta xifra dona compte del pes rellevant que té l'ocupació dins de l'activitat fundacional, tant des del punt de vista quantitatiu com qualitatiu.

La plantilla total del sector fundacional va ser de 101.894 persones l'any 2022, amb una plantilla mitjana al llarg del període 2016-2022 de 90.038 persones. El creixement sostingut en aquest període és significatiu: des de les 76.383 persones ocupades l'any 2016 fins a les més de 100.000 actuals, cosa que representa un increment superior al 33 %.

La productivitat de les despeses de personal es pot avaluar amb relació al valor afegit brut i amb relació a quantes vegades el VAB conté les despeses de personal. L'any 2022, les despeses de personal van créixer en una proporció lleugerament inferior al VAB, fet que ha provocat una variació negativa d'aquest indicador del 0,03 % des de l'inici de la sèrie.

Gràfic 21: Evolució de la productivitat de les despeses de personal

Font: Observatori de Fundacions.

Durant el període comprès entre 2016 i 2022, el sector fundacional ha experimentat un creixement notable tant del valor afegit brut (VAB) com de les despeses de personal, i s'ha consolidat com un agent econòmic rellevant dins de l'economia catalana. Aquest creixement paral·lel de l'activitat econòmica i de l'ocupació posa de manifest la resiliència i l'expansió del sector, especialment en un context marcat per canvis demogràfics, socials i laborals.

Tot i els increments mencionats, la relació entre el VAB i les despeses de personal s'ha mantingut força estable, al voltant de l'1,2 durant tot el període. El valor inicial era d'1,23 el 2016, i el del 2022 se situa en 1,20, amb una molt lleugera variació negativa del 0,03 punts.

Aquesta estabilitat indica que les fundacions continuen destinant una proporció molt significativa dels seus recursos a la contractació i remuneració de personal, fet coherent amb el seu paper com a organitzacions intensives en capital humà. A més, la relació constant entre el VAB i les despeses de personal reforça la idea que el sector compta amb una estructura eficient i amb un alt component social, cosa que dona valor als treballadors com a motor de l'activitat fundacional.

4.10. Actius

El sector fundacional a Catalunya administra uns actius per valor de 10.800 milions d'euros, xifra que ha crescut de manera sostinguda des dels inicis d'aquesta sèrie i ha acumulat un increment del 27,3 %. L'anàlisi de l'evolució dels actius d'una entitat permet identificar canvis en l'orientació estratègica, en la gestió de la tresoreria i en la capacitat de resposta a curt i llarg termini. En aquest sentit, s'ha observat una transformació progressiva en l'estructura de l'actiu entre els anys 2016 i 2022.

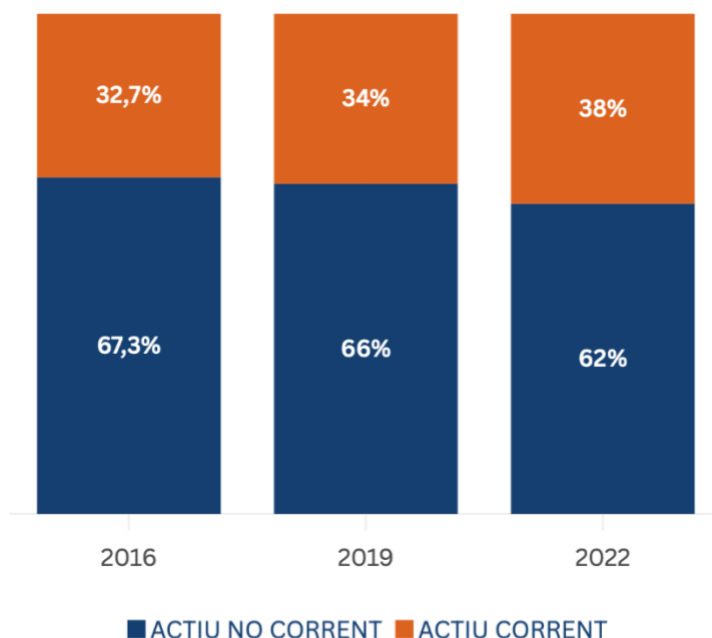
Taula 6: Evolució de l'estructura de l'actiu (2016-2022)

	Milions d'euros			Variació % 2022 sobre 2016
	2016	2019	2022	
Immobilitzat no financer	4.004	4.396	4.602	14,9
Béns del patrimoni cultural	386	373	411	6,6
Immobilitzat financer a llarg termini	1.343	1.358	1.708	27,2
ACTIU NO CORRENT	5.732	6.127	6.721	17,2
Actiu corrent no financer	1.272	1.465	1.843	44,9
Inversions financeres a curt termini i disponible	1.512	1.684	2.277	50,6
ACTIU CORRENT	2.783	3.149	4.120	48
TOTAL ACTIU	8.516	9.275	10.841	27,3

Font: Observatori de Fundacions.

L'evolució de l'actiu d'una entitat no només reflecteix la seva dimensió econòmica, sinó també les prioritats estratègiques i el model de gestió. L'anàlisi comparativa entre els exercicis 2016 i 2022, reforçada tant per la distribució percentual de l'actiu com per la seva composició en valors absoluts, permet identificar tendències significatives.

Gràfic 22: Evolució del pes dels actius corrents i no corrents

Font: Observatori de Fundacions.

Durant aquest període, l'actiu total ha experimentat un creixement rellevant, però la seva composició interna s'ha anat desplaçant progressivament. Concretament, s'ha produït un increment notable de l'actiu corrent, que ha passat de representar un 32,7 % a un 38 % del total, amb un augment significatiu en termes absoluts. En paral·lel, l'actiu no corrent, tot i continuar sent majoritari (62 % el 2022), ha vist reduït el seu pes relatiu.

Aquest reequilibri respon, segons es desprèn del quadre, a un augment destacat de les partides més líquides o de circulants, com ara:

- Dipòsits i tresoreria, que han crescut considerablement, fet que aporta més capacitat de maniobra immediata.
- Crèdits i comptes a cobrar a curt termini, també a l'alça, cosa que indica una intensificació de l'activitat operativa o una major gestió del circulat.

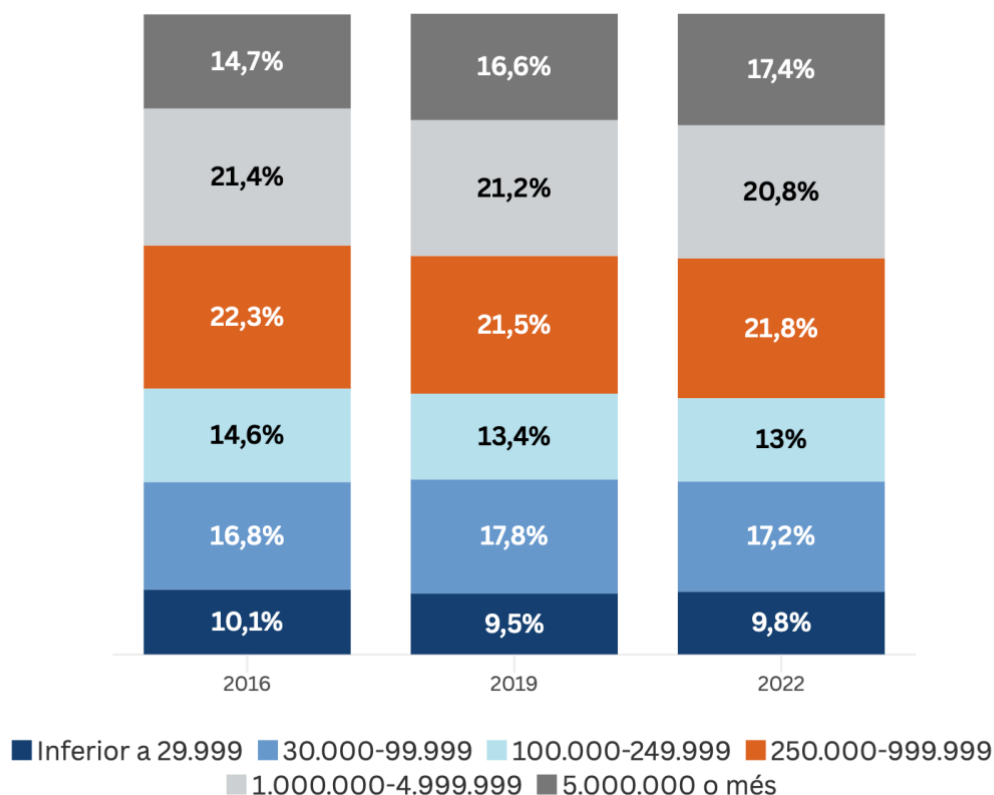
Per contra, alguns components de l'actiu no corrent han mostrat un comportament més contingut o fins i tot decreixent. Si bé els actius fixos poden mantenir un cert nivell d'inversió estable, no creixen al mateix ritme que l'actiu total, fet que en redueix el pes relatiu.

Potencialment, aquests moviments podrien implicar:

- **Reforç de la liquiditat:** l'increment de l'actiu corrent reflecteix una estratègia orientada a millorar la solvència a curt termini, i assegura que l'entitat pot fer front amb facilitat a les seves obligacions immediates. Això pot estar vinculat a una voluntat de resiliència davant de contextos econòmics incerts o a la preparació per a nous projectes o despeses imminents.
- **Estabilitat a llarg termini:** el manteniment d'un alt percentatge d'actiu no corrent garanteix una base sòlida per a la sostenibilitat futura. Tanmateix, caldrà monitorar si la reducció percentual d'aquesta partida respon a una política de contenció inversora o bé a un procés natural d'amortització.
- **Canvi de model de gestió patrimonial:** l'evolució de la composició patrimonial apunta cap a un model més flexible, menys dependent de la immobilització i més orientat a la gestió eficient del circulat. Aquest canvi pot tenir un impacte positiu en la capacitat d'adaptació i en l'agilitat financera de l'entitat.

Pel que fa a la dimensió de les fundacions en funció del volum d'actius, tal com s'ha demostrat a la resta de variables, es comprova l'alta dispersió dels valors. Això confirma la imatge d'un sector molt divers, amb fundacions de mides molt diferents. Des del 9,8 % de microfundacions, amb actius inferiors als 30.000 euros, fins al 17,4 % de megafundacions, amb actius que superen els 5 milions d'euros. La mediana dels actius es va situar l'any 2022 en els 450.238 euros.

Gràfic 23: Fundacions per volum d'actius (2016-2022)

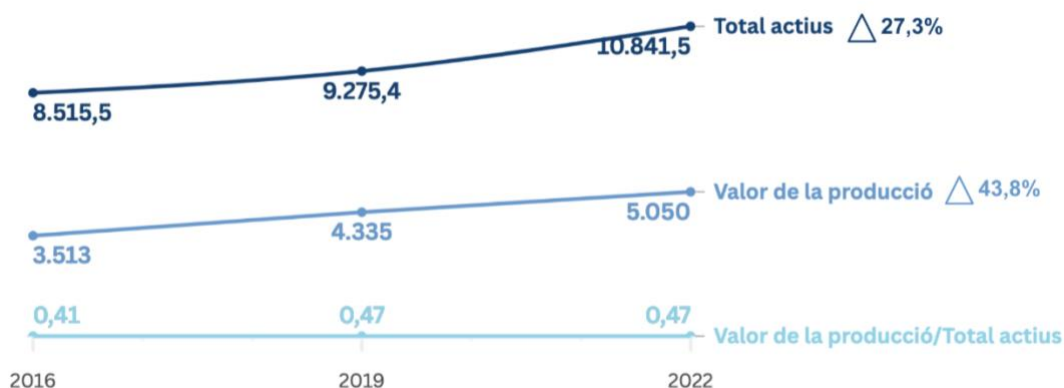
Font: Observatori de Fundacions.

4.11. Rotació dels actius

La rotació dels actius és un indicador essencial per avaluar l'eficiència amb què una organització utilitza els seus recursos patrimonials per generar activitat econòmica. En el cas de les fundacions, aquest indicador adquireix una importància especial, atesa la necessitat de maximitzar l'impacte social a partir de recursos sovint limitats. A partir de les dades disponibles entre els anys 2016 i 2022, es pot observar una evolució positiva d'aquest indicador, que convida a una lectura optimista sobre la gestió del sector fundacional.

En termes absoluts, el total d'actius del conjunt de fundacions ha passat de 8.515,5 milions d'euros l'any 2016 a 10.841,5 milions d'euros l'any 2022, cosa que representa un creixement acumulat del 27,3 %. Paral·lelament, el valor de la producció —és a dir, el volum d'activitat econòmica generada— ha augmentat encara més intensament, passant de 3.513 milions d'euros a 5.050 milions, amb un increment del 43,7 %.

Gràfic 24: Evolució de la rotació dels actius (2016-2022)

Font: Observatori de Fundacions.

Aquest creixement asimètric té un impacte directe sobre la ràtio de rotació dels actius (valor de la producció sobre el total d'actius), que ha evolucionat de manera positiva: del 0,41 el 2016 s'ha passat al 0,47 el 2019, i s'ha mantingut aquest mateix valor l'any 2022. Aquesta millora de sis dècimes en l'indicador reflecteix que, per cada euro invertit en actius, les fundacions són capaces de generar més valor productiu que en anys anteriors.

Aquest comportament indica una millora substancial en l'eficiència estructural del sector. És a dir, el creixement de l'activitat no depèn únicament d'un increment de recursos patrimonials, sinó que s'assoleix a través d'un ús més intensiu i efectiu d'aquests recursos. Aquest fet pot ser resultat d'una gestió més professionalitzada, de l'optimització dels processos interns o de decisions estratègiques més ajustades a la realitat i als objectius de les entitats.

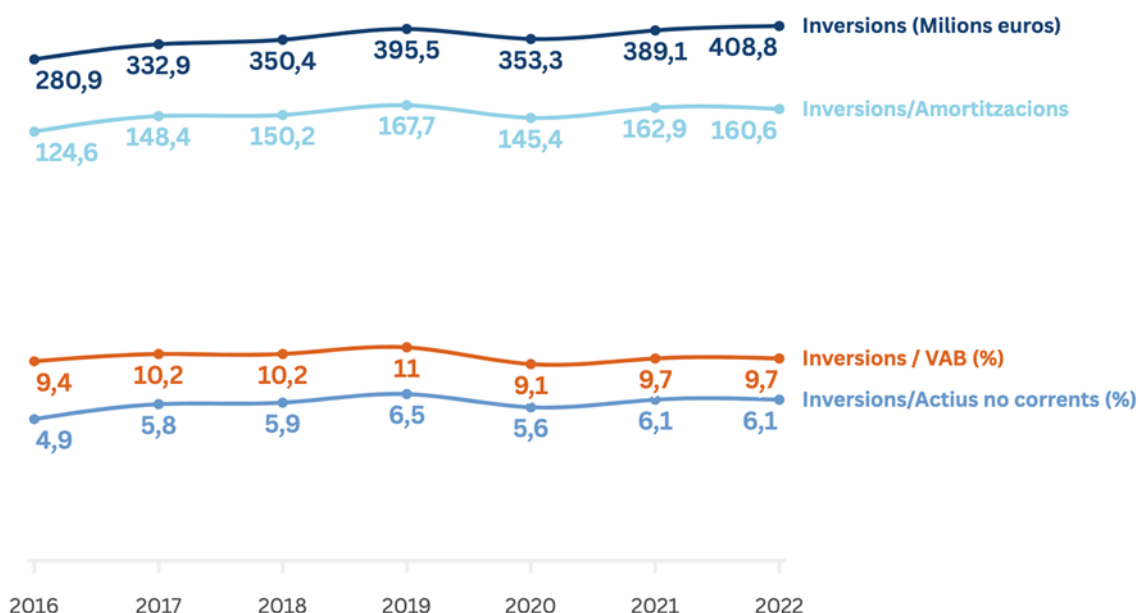
4.12. Esforç inversor

D'altra banda, cal parar atenció a l'esforç inversor del sector, és a dir, la capacitat de crear noves oportunitats, des d'una perspectiva econòmica, relacionades amb noves possibilitats, per part de les fundacions. En altres paraules, és la capacitat de donar servei a la societat. L'any 2022, les inversions de les fundacions van arribar als 408,8 milions d'euros, fet que comporta un creixement d'un 45 % per a tot el període considerat.

Durant el període analitzat, s'observa un creixement sostingut de les inversions en termes absoluts, amb un augment especialment notable entre 2021 i 2022. Aquest creixement s'ha produït mantenint una notable estabilitat en els indicadors relatius:

- **Inversions/actius no corrents:** es manté constant al voltant del 5 % (entre 4,9 % i 5,6 %).
- **Inversions/VAB:** oscil·la moderadament entre el 9,1 % i l'11 %.
- **Inversions i/o amortitzacions:** varia entre 124,6 i 167,7, cosa que indica una capacitat d'inversió entre 1,2 i 1,7 vegades les amortitzacions.

Gràfic 25: Inversions i amortitzacions (2016-2022)

Font: Observatori de Fundacions.

L'anàlisi del 2022 revela que els actius no corrents totals de les fundacions ascendeixen a 8.015,7 milions d'euros. Amb unes inversions anuals de 408,8 milions, el temps de rotació dels actius seria de 19,6 anys.

Aquest període de gairebé 20 anys per renovar completament els actius és coherent amb la naturalesa de les fundacions, que gestionen patrimonis significatius (edificis històrics, instal·lacions culturals, etc.) amb vides útils molt llargues.

4.13. Passius

Les fundacions catalanes mostren canvis significatius en la seva estructura financera entre 2016 i 2022, amb un augment del finançament a curt termini (del 19,9 % al 23,8 %) i una lleugera reducció del pes del passiu no corrent respecte al total del balanç, la qual cosa reflecteix possibles canvis en la gestió de la liquiditat del sector.

Taula 7: Evolució del passiu, valors absoluts i relatius (2016-2022)

	Milions d'euros			Pes relatiu %			Variació (%) any 2022 sobre 2016
	2016	2019	2022	2016	2019	2022	
Patrimoni net	4.922	5.350	6.304	57,8	57,7	58,1	28,1
FINANÇAMENT A LLARG TERMINI	1900	1860	1953	22,3	20,1	18	2,8
FINANÇAMENT A CURT TERMINI	1.695	2.065	2.584	19,9	22,3	23,8	52,5
TOTAL PATRIMONI NET I PASSIU	8.516	9.275	10.841	100	100	100	27,3

Font: Observatori de Fundacions.

Entre 2016 i 2022, el passiu de les fundacions catalanes ha crescut un 27,3 %, impulsat sobretot per l'increment del patrimoni net (+28,1 %) i del finançament a curt termini (+52,5 %). Tot i que el patrimoni net manté un pes relatiu estable (al voltant del 58 %), destaca la reducció del pes del finançament a llarg termini (del 22,3 % al 18 %) i l'augment del finançament a curt termini (del 19,9 % al 23,8 %). Aquesta evolució apunta una consolidació econòmica del sector, però també una major dependència de recursos a curt termini, fet que podria comportar més exposició a tensions de tresoreria.

Si es consolida, des del punt de vista financer, aquesta tendència podria implicar un increment del risc de liquiditat. L'augment del finançament a curt termini fins al 23,8 % implica que gairebé una quarta part del finançament extern s'ha de renovar o liquidar anualment, possiblement tot incrementant la pressió sobre la tresoreria.

Addicionalment, la disminució del passiu no corrent del 23,1 % (2019) al 18 % (2022) podria indicar altres possibles trajectòries tals com: una amortització accelerada del deute a llarg termini, dificultats per accedir a finançament a llarg termini o, alternativament, una estratègia deliberada de desendeutament.

Tanmateix, és destacable l'estabilitat del pes del patrimoni net al voltant del 58 % del finançament a llarg termini, la qual cosa mostra que, malgrat els canvis en l'estructura del passiu, les fundacions mantenen una base patrimonial molt sòlida.

4.14. Patrimoni net

L'anàlisi de l'estructura del patrimoni net de les fundacions entre 2016 i 2022 mostra una evolució positiva i sostinguda, amb un creixement global del 28,1 % fins al 2022, que s'amplia fins als 6.304 milions d'euros aquell any. Aquest creixement s'explica, principalment, per l'increment dels fons propis, especialment de les reserves acumulades.

Els fons dotacionals han augmentat de forma més moderada (+14,6 % entre 2016 i 2022), però han perdut pes relatiu dins el patrimoni net, passant del 38,8 % al 34,7 %. En canvi, les reserves i els excedents d'exercicis han experimentat un creixement molt significatiu (+79,7 % des de l'inici de la sèrie), fins a assolir el 29,3 % del patrimoni net el 2022. Aquest augment reflecteix una millora en la capacitat d'estalvi i l'enfortiment financer de les fundacions.

Els fons propis totals han passat de representar el 59,6 % del patrimoni net el 2016 al 64 % el 2022, i s'han consolidat com la principal font de finançament estable i estructural.

Taula 8: Evolució de l'estructura del patrimoni net (2016-2022)

	Milions d'euros			Pes relatiu %			Variació % 2022 sobre 2016
	2016	2019	2022	2016	2019	2022	
Fons dotacionals	1.907	2.031	2.186	38,8	38	34,7	14,6
Reserves i excedents d'exercicis	1.028	1.320	1.848	20,9	24,7	29,3	79,7
FONS PROPIS	2.936	3.351	4.034	59,6	62,6	64	37,4
Subvencions, donacions i llegats	2.045	2.048	2.280	41,6	38,3	36,2	11,5
Ajustaments per canvi de valor	-59,1	-48,6	-9,9	-1,2	-0,9	-0,2	-83,2
PATRIMONI NET	4.922	5.350	6.304	100	100	100	28,1

Font: Observatori de Fundacions.

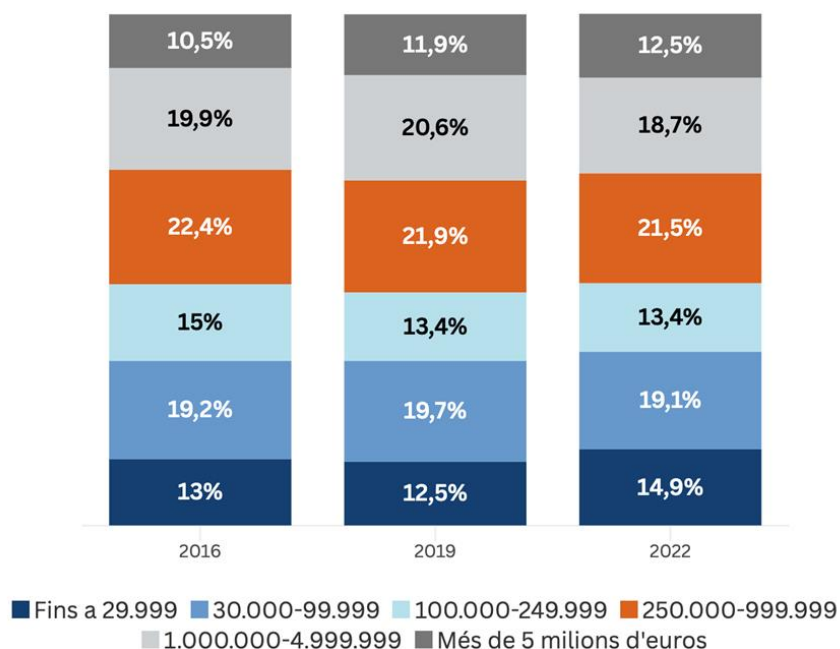
Pel que fa a les subvencions, donacions i llegats rebuts, tot i mantenir un valor absolut elevat, han tingut un creixement més limitat (+11,5 % fins al 2019) i han reduït el seu pes relatiu del 41,6 % al 36,2 %. Finalment, els ajustaments per canvi de valor, que han estat tradicionalment negatius, han minvat significativament, reduint el seu impacte sobre el patrimoni net (-83,2 % fins al 2019).

En conjunt, les dades posen de manifest una evolució positiva del sector fundacional, amb un patró creixent d'autonomia financera i capacitat de consolidació a partir dels propis resultats.

Una anàlisi complementària a l'estructura del patrimoni net és la distribució de fundacions segons el volum del seu patrimoni. Segons el gràfic 26, la distribució del nombre de fundacions per trams de patrimoni net mostra una estructura força estable, però amb tendències rellevants.

D'una banda, augmenten lleugerament les fundacions amb patrimoni inferior a 30.000 euros (del 13 % al 14,9 %), fet que pot reflectir la creació de noves entitats de petit format. Aquest augment conviu amb un pes relativament estable de les fundacions amb patrimoni de fins a 100.000 euros, mentre que els trams intermedis (100.000-999.999 euros) perden pes.

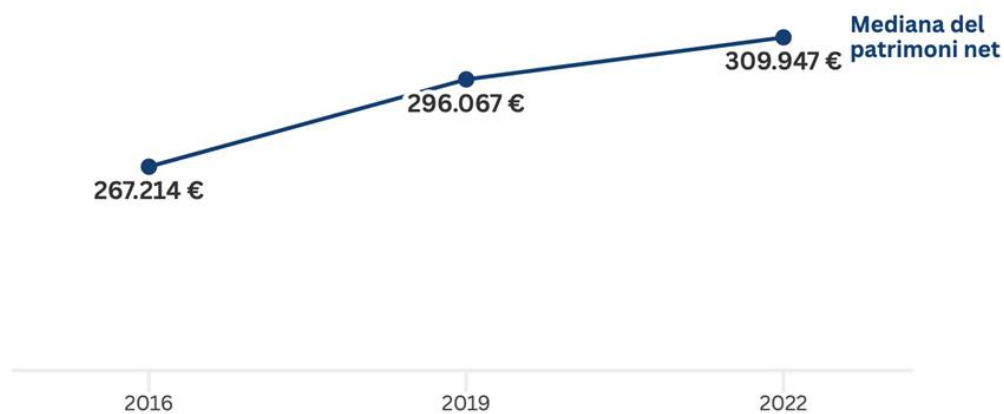
Gràfic 26: Fundacions segons el volum del patrimoni net (2016-2022)

Font: Observatori de Fundacions.

D'altra banda, per la franja alta del gràfic, les fundacions amb més de 5 milions d'euros de patrimoni guanyen presència (del 10,5 % al 12,5 %), fet que indica una certa concentració dels recursos en les entitats més grans. Això podria contribuir a l'increment de la mediana, que, com es veu al gràfic, es va incrementar des dels 267.000 euros, l'any 2016, fins als 310.000 al final de la sèrie.

Gràfic 28: Evolució de la mediana del patrimoni net (2016-2022)

Font: Observatori de Fundacions.

En conjunt, s'observa una lleugera centrifugació del patrimoni net agregat, amb creixement dels extrems (molt petites i molt grans) i una reducció del pes relatiu de les fundacions amb un patrimoni net de mida mitjana.

5. Notes finals

Aquest estudi sobre el sector fundacional català durant el període 2016-2022 posa de manifest la rellevància estratègica d'aquest col·lectiu d'entitats en el desenvolupament econòmic i social del país. Les dades analitzades permeten extreure un seguit de conclusions que evidencien la solidesa, el dinamisme i la capacitat transformadora d'un sector que ha demostrat una notable resiliència davant els reptes socials i econòmics dels darrers anys.

Un sector econòmic de primer ordre

Les fundacions catalanes han consolidat la seva posició com a agent econòmic clau, amb una aportació al valor afegit brut (VAB) de 4.200 milions d'euros l'any 2022, que representa l'1,7 % del VAB total de Catalunya. El creixement acumulat del 43,3 % durant el període analitzat duplica el ritme de creixement de l'economia catalana (21 %), la qual cosa demostra una capacitat d'expansió superior a la mitjana i una contribució creixent a la generació de riquesa del país.

Motor de creació d'ocupació de qualitat i divers

Amb més de 100.000 llocs de treball directes, el sector fundacional representa el 2,8 % de l'ocupació total a Catalunya. L'increment del 33,4 % en el nombre de treballadors des del 2016 evidencia un comportament anticíclic especialment rellevant durant les crisis econòmiques i sanitàries. A més, la diversitat en quant a àmbits d'actuació, que abasta a fundacions de la cultura, l'educació, la recerca de salut i tecnològica, comporta una ocupació d'alta qualitat i compromesa amb l'excel·lència.

Impacte social massiu i transversal

L'any 2022, les fundacions van prestar 42,3 milions de serveis a persones beneficiàries, equivalent a 5,5 serveis per habitant de Catalunya. Aquest impacte social es distribueix principalment entre els àmbits de la cultura (37 %), l'acció social (27 %), l'educació (6,5 %) i la recerca científica (3 %), cobrint així un ampli espectre de necessitats ciutadanes i contribuint decisivament a la cohesió social del territori.

Model econòmic sostenible i diversificat

L'estructura d'ingressos del sector mostra una evolució cap a una major autosuficiència financera. El 70 % dels ingressos provenen de la prestació de serveis, mentre que el 30 % correspon a subvencions i donacions. Aquest model diversificat, juntament amb un creixement dels ingressos totals del 41,9 % fins als 6.198 milions d'euros, garanteix la sostenibilitat econòmica del sector.

Compromís amb el voluntariat i la societat civil

La participació de més de 45.000 voluntaris complementa l'esforç dels professionals del sector: 101.894 persones treballadores i 14.681 patrons/es que configuren els òrgans de govern de les fundacions, cosa que suma un total de 161.727 persones dedicades a

causes d'interès general. Aquest compromís ciutadà reforça el paper de les fundacions com a vertebradores de la societat civil catalana i com a espais de participació i transformació social

Desequilibris territorials pendents de resoldre

Malgrat els èxits globals, persisteix una concentració excessiva de l'activitat fundacional a l'àmbit metropolità (68,3 %), mentre que territoris com les Terres de l'Ebre (1,2 %) o l'Alt Pirineu i l'Aran (1,3 %) mostren una clara infrarepresentació. Aquesta asimetria territorial requereix polítiques específiques per garantir una distribució més equitativa dels beneficis que aporta el sector.

Gestió eficient i professionalitzada

L'evolució dels indicadors de productivitat i rotació d'actius demostra una millora substancial en l'eficiència del sector. La capacitat de generar més valor productiu per cada euro invertit en actius, juntament amb l'estabilitat de la relació entre el VAB i les despeses de personal, evidencia una gestió cada cop més professionalitzada i orientada a resultats.

Resiliència i capacitat d'adaptació

El comportament del sector durant la pandèmia de la COVID-19 ha posat de manifest la seva capacitat d'adaptació i resposta davant situacions de crisi. L'increment dels serveis prestats i el manteniment de l'ocupació durant aquest període confirmen el rol essencial de les fundacions com a xarxa de seguretat social complementària als serveis públics.

Transparència i rendició de comptes

Aquest estudi representa un exercici de transparència sense precedents per part del sector fundacional català. La publicació sistemàtica de dades econòmiques i d'impacte social, basada en comptes auditats i informació registral, enforteix la confiança ciutadana i consolida la legitimitat social de les fundacions.

Reptes de futur

De cara al futur, el sector afronta alguns reptes sobre els quals caldrà reflexionar de manera estratègica:

- **Equilibri territorial:** impulsar mesures d'acompanyament, consolidació i foment de les xarxes territorials de les fundacions arrelades a les diferents parts del territori.
- **Diversificació de fonts de finançament:** tot i la solidesa actual, sembla prioritari reforçar les estratègies de captació de recursos privats i d'incentius al mecenatge amb la finalitat de reequilibrar el finançament públic i privat.
- **Innovació i transformació digital:** el notable increment de la despesa en R+D al llarg d'aquest sexenni (80 %) és positiu però encara és insuficient per afrontar els reptes de la societat digital. Tot i anar incrementant-se al llarg del sexenni 2016-2022, la ràtio de despeses en R+D respecte al VAB encara representa menys de l'1 %.

En síntesi, el sector fundacional català es consolida com un pilar fonamental del model de benestar i progrés del país, amb una trajectòria de creixement sostingut, una gestió eficient i un impacte social consolidat. La seva capacitat per combinar missió social amb sostenibilitat econòmica el converteix en un model de referència per al desenvolupament d'una economia amb propòsit i compromís social.

Annex 1: Comparativa autonòmica

Un punt elemental per poder dimensionar acuradament el sector fundacional català passa per establir una comparança contínua i rigorosa amb el conjunt del sector establert a la resta de comunitats autònomes d'Espanya.

Des del punt de vista jurídic, la regulació de les fundacions efectuada per la Llei estatal 50/2002, de 26 de desembre, respon a un ampli títol competencial que correspon a l'Estat, referit a la totalitat del règim jurídic de la fundació, en aquelles considerades d'àmbit estatal. Així mateix, la Llei 50/2002 conté disposicions de caràcter bàsic referides a l'exercici del dret de fundació, i una sèrie de preceptes d'aplicació directa a totes les fundacions, estatals o autonòmiques, relatius a la legislació civil, sense perjudici de l'aplicabilitat preferent del dret civil foral o especial (com és clarament el cas de Catalunya), allà on existeixi, i dels preceptes que es declaren relatius a legislació processal.⁸

Tanmateix, les comunitats autònomes tenen competències per regular la institució fundacional i algunes, com Catalunya, compten amb la seva pròpia regulació en matèria de fundacions. L'aplicació de la normativa estatal o autonòmica la determina, en cada cas, l'àmbit territorial principal d'actuació de la fundació i el registre al qual ha d'accedir l'escriptura de constitució.⁹ És aquest àmbit territorial principal d'actuació el que atribueix també la supervisió al protectorat estatal o als protectorats autonòmics.

La comparativa de les xifres sectorials amb altres comunitats autònomes, en aquest sentit, resulta un eix de recerca no només desitjable sinó també imprescindible per a la millora de les polítiques que afecten el món fundacional. No obstant aquest imperatiu, l'extrema fragmentació i manca d'homogeneïtat de les dades fan que aquesta tasca sigui gairebé impossible ara per ara. Per posar un exemple: a Espanya existeixen 54 protectorats autonòmics que superen amb escreix el nombre de comunitats. Així doncs, segons l'AEF¹⁰, la Comunitat de Madrid té 9 protectorats, Galícia i les Illes Balears en tenen 8 cadascuna, i Navarra en té 7. Aquesta fragmentació seria innòcua en termes de comparança si tots aquests protectorats compartissin uns estàndards mínims i comuns pel que fa a la recollida, classificació i consulta de la informació per a la seva posterior anàlisi i agregació.

Malauradament, no és el cas. Tan sols disposem de l'estudi publicat per l'Associació Espanyola de Fundacions (AEF), l'any 2024, que, conjuntament amb l'associació Analistas Financieros Internacionales (Afi), va presentar una monografia sobre la informació financera de les fundacions espanyoles prèvia consulta de tots els protectorats autonòmics que fan pública la informació econòmica de les fundacions.

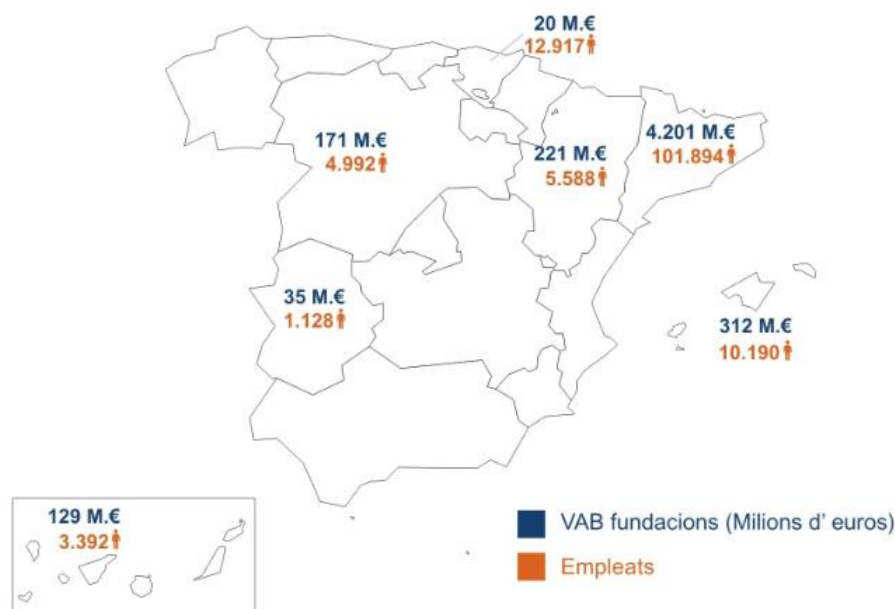
⁸ Analistas Financieros Internacionales (Afi) (2023). *Análisis de la contribución económica y social de las fundaciones españolas*, Asociación Española de Fundaciones (AEF), p. 18.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ *Ibid.* p. 21.

A continuació reproduïm un mapa amb les xifres relatives al nombre de treballadors a fundacions i el valor afegit brut del sector fundacional per comunitat autònoma, publicades a l'estudi esmentat.

Gràfic 30: Persones empleades a fundacions i VAB per territori

Font: elaboració pròpia a partir d'Analistas Financieros Internacionales-AEF (2023: 50-51).

Com evidencia el mapa, són més els territoris dels quals no es disposa d'informació que aquells que recull i publica l'estudi de què ens fem ressò. A més de l'absència de dades relativa als protectorats autonòmics d'algunes comunitats, també escau puntualitzar algunes discordances respecte a les dades que efectivament es publiquen. En el cas de Catalunya, per exemple, el mapa reproduïx les dades que monitora i elabora l'Observatori de Fundacions de la Coordinadora Catalana de Fundacions i no pas les que publica l'estudi de l'AEF i Afi, que difereixen molt lleugerament.¹¹

En tot cas, les dades representades al mapa assenyalen uns valors mínims, ja que, a més de la informació que manca de la resta de comunitats, els protectorats autonòmics contenen només la informació de les fundacions que reten comptes en aquells òrgans de control i no pas de tot l'univers de fundacions. Tal com passa a Catalunya, poden haver-hi fundacions que malgrat operar i mantenir la seva seu al territori reten comptes davant el protectorat estatal al Ministeri de Cultura, Formació Professional i Esports. O

¹¹ L'informe publica dades agregades després de consultar els protectorats de: Extremadura, Castella i Lleó, el País Basc, Aragó, les Illes Balears, Catalunya i les Illes Canàries. A més del VAB i el nombre de treballadors, es quantifiquen les següents variables: àmbit d'actuació, VAB indirecte, VAB induït i treball indirecte.

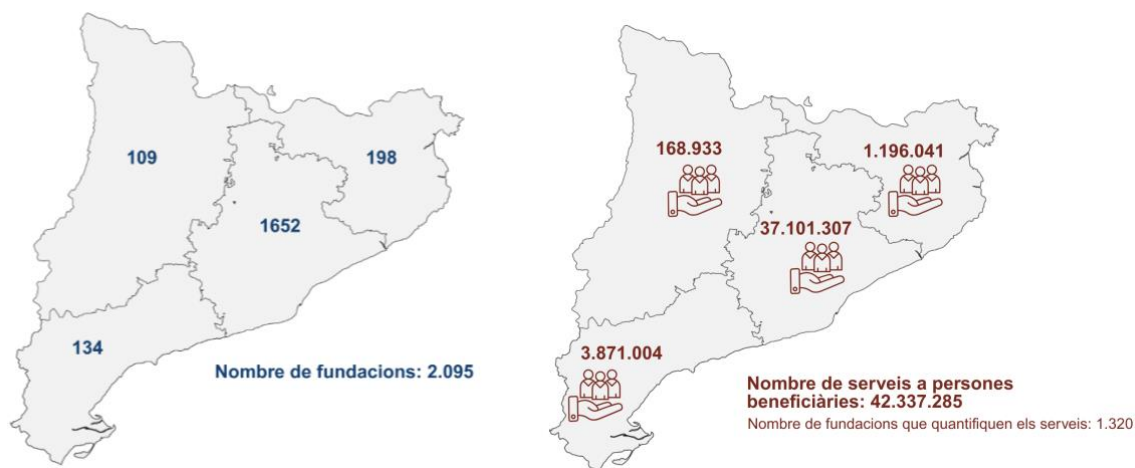
també poden estar subjectes a la llei canònica i, per tant, quedar fora dels respectius registres i protectorats autonòmics.

Annex 2: Les fundacions al territori

Les dades territorials provinents de l'Observatori de Fundacions ofereixen una imatge clara de com es distribueixen les fundacions, els serveis que presten, i el personal — tant contractat com voluntari— que hi col·labora arreu del territori català. L'anàlisi mostra diferències significatives entre la província de Barcelona i la resta del territori, i revela un mapa de contrastos i complementarietats que convé tenir molt en compte.

Barcelona acull 1.652 fundacions, és a dir, prop del 79 % de les 2.095 fundacions actives a Catalunya. Aquestes entitats presten més de 37 milions de serveis a persones beneficiàries. Aquest fet consolida el lideratge de la província tant en nombre d'entitats com en activitat prestadora. És la lògica d'una gran concentració institucional, empresarial i demogràfica, en què el teixit fundacional és ampli, divers i altament estructurat.

Gràfic 31: Nombre de fundacions i de serveis a persones beneficiàries per províncies

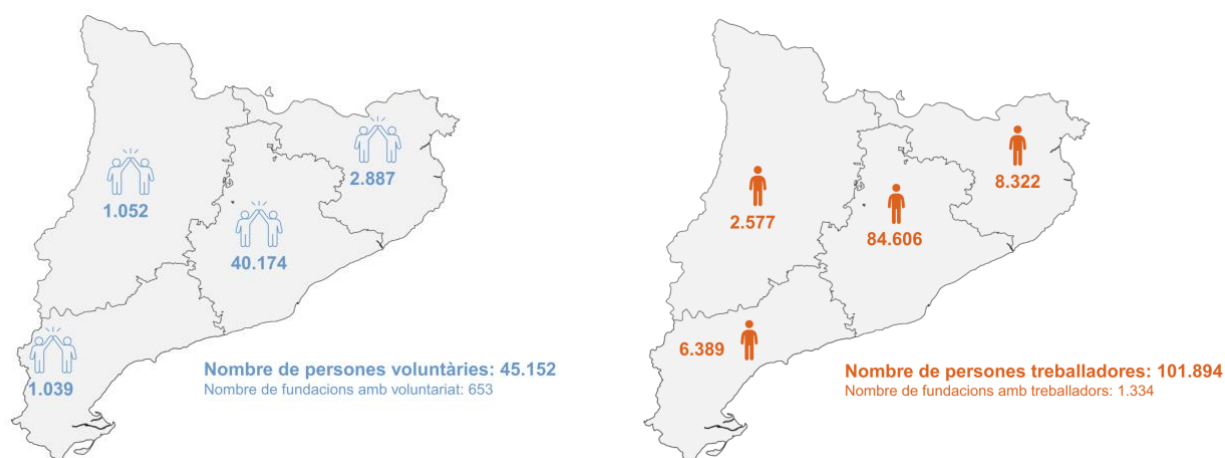
Font: Observatori de Fundacions.

Ara bé, tot i la menor presència en termes absoluts, les altres províncies mostren un comportament especialment destacable quan es posa el focus en la intensitat dels serveis oferts per fundació. A Girona, amb 198 fundacions, es presten 1,2 milions de serveis, cosa que suposa una ràtio de 6.040 serveis per entitat. Tarragona incrementa notablement aquesta dinàmica: 3,9 milions de serveis repartits entre 134 fundacions, amb una ràtio de 28.888 serveis per fundació. Finalment, Lleida, amb 109 fundacions, desplega gairebé 169.000 serveis, fet que implica una ràtio de 1.549 serveis per fundació, la menys intensiva de tot el país.

Aquest fenomen suggereix un tipus de dinàmica: a les províncies no metropolitanes cada fundació tendeix a tenir un abast més ampli, oferint múltiples serveis per arribar a les necessitats socials del seu entorn. Aquest model de fundació “multifuncional” sembla respondre a la necessitat de compensar la menor densitat institucional i la manca d’alternatives públiques o privades, assumint així un rol més central i polivalent en la cobertura social i comunitària del territori.

Pel que fa a les persones vinculades a les fundacions, la distribució territorial mostra també dualitat. Barcelona, amb més de 84.600 treballadors i 40.000 voluntaris, lidera àmpliament en termes de recursos humans associats al sector. Aquestes xifres anticipen un teixit fundacional amb un alt grau d’especialització i capacitat operativa.

Gràfic 32: Nombre de persones treballadores i voluntàries per províncies

Font: Observatori de Fundacions.

Tanmateix, la resta de províncies mostren matisos interessants. Girona compta amb 8.322 treballadors i 2.887 voluntaris; Tarragona, amb 6.389 treballadors i 1.039 voluntaris, i Lleida, amb només 2.577 treballadors i 1.052 persones voluntàries. Aquestes dades indiquen una realitat diferent, però igualment rellevant: en molts territoris, el funcionament de les fundacions es fonamenta principalment en el compromís ciutadà i el voluntariat, amb un fort arrelament comunitari. Això contrasta amb el model metropolità, més estructurat al voltant de treballadors més especialitzats i entitats de més dimensió.

L’anàlisi territorial de les fundacions a Catalunya mostra un paisatge desigual però complementari. Barcelona destaca per la concentració d’entitats, serveis i personal, mentre que Girona, Tarragona i Lleida evidencien una gran arrelament territorial i un alt grau de compromís voluntari. En conjunt, el model català es pot interpretar com un sistema mixt, en què el teixit fundacional adopta formes diverses per donar resposta a les necessitats socials segons el context local.

Aquest contrast no només revela diferències de capacitat, sinó també de cultura organitzativa: un model professionalitzat i metropolità conviu amb un model comunitari i polivalent, tots dos essencials per a la cohesió territorial i la sostenibilitat social del país.

Coordinadora
Catalana de Fundacions

Coordinadora Catalana de Fundacions

Pau Claris, 167 Pral. 2a B

08037 Barcelona

ccfundacions.cat

info@ccfundacions.cat